

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce
Vyšetřování sériových vražd

Zpracovala: Klára Dziková

V Plzni, 28. 3. 2014

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.

V Plzni, 28.3.2014

.....
Klára Dziková

Tímto bych chtěla upřímně poděkovat svému vedoucímu práce, panu Doc. JUDr. Františku Vaverovi, Ph.D., za pomoc a cenné rady při zpracování této práce.

Obsah

1	ÚVOD.....	1
2	VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ.....	3
3	CHARAKTERISTIKA SÉRIOVÝCH VRAŽD	5
3.1	TYOLOGIE PACHATELE	5
3.1.1	Masový vrah	5
3.1.2	Spree killer.....	7
3.1.3	Sériový vrah.....	8
3.2	OSOBNOST SÉRIOVÉHO VRAHA	8
3.2.1	Typologie sériových vrahů podle motivu	9
3.2.2	Motivační vzorce	15
3.2.3	Sériovní vrazi dle organizace	16
3.2.4	Ženy jako sériové vražedkyně	18
3.3	TYOLOGIE OBĚTI	19
3.3.1	Viktimmnost	21
4	TRESTNÝ ČIN VRAŽDY A JEHO ZÁKLADNÍ ZAŘAZENÍ A DEFINICE	23
4.1	POJEM SMRT	24
4.2	SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU VRAŽDY	25
4.3	DRUHY VRAŽD.....	26
4.4	VRAŽDA SPÁCHÁNA OPĚTOVNĚ	28
5	VYŠETŘOVÁNÍ	29
5.1	TYPICKÉ STOPY	30
5.1.1	Materiální stopy	30
5.1.2	Paměťové stopy	34
5.2	TYPICKÉ VYŠETŘOVACÍ SITUACE	34
5.2.1	Je dáno podezření z vraždy, ale chybí mrtvola	35
5.2.2	Je dáno podezření z vraždy a mrtvola je nalezena.....	36
5.3	PODNĚTY VEDOUcí K VYŠETŘOVÁNÍ A LATENTNÍ KRIMINALITA	37
5.4	POČÁTEČNÍ VYŠETŘOVACÍ ÚKONY	38
5.4.1	V případě pohřešované osoby – tedy mrtvola chybí	38
5.4.2	V případě, že byla nalezena mrtvola	39
5.5	NÁSLEDNÉ VYŠETŘOVACÍ ÚKONY	43
5.5.1	Výslech obviněného	43
5.5.2	Výslech svědka	44
5.5.3	Další následné vyšetřovací úkony	45
5.5.4	Zapojení veřejnosti do vyšetřování	48
6	SÉRIOVÍ VRAZI VE SVĚTĚ A V ČR	49
6.1	JIŘÍ STRAKA – SPARTAKIÁDNÍ VRAH	49
6.2	VÁCLAV MRÁZEK.....	50
6.3	LIONEL JEFFREY DAHMER- KANIBAL Z MILWAUKEE	51
7	ZÁVĚR	53
8	RESUMÉ	54
9	SEZNAM LITERATURY.....	I
10	OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA	VI

1 ÚVOD

Má diplomová práce pojednává o problematice sériových vražd. K tématu mně vedl můj dlouhodobý zájem o trestní právo, zejména pak o vraždy, jejich pachatele, oběti a vyšetřování těchto činů. Má obliba daného tématu byla během studia ještě více prohlubována nově nabytými informacemi, získanými z hodin trestního práva, kriminalistiky, kriminologie, mnoha předmětů psychologie, ale také například soudního lékařství. Rozhodla jsem se zaměřit se na vyšetřování vražd sériových, protože se domnívám, že byt' se jedná o problematiku především kriminalistickou, jsou tyto poznatky velice důležité i pro oblast trestněprávní, jelikož se následná práce soudců, státních zástupců a advokátů, zakládá právě na důkazech, které jim byly poskytnuty vyšetřovateli.

Cílem této práce je shrnutí podstatných informací, které se dané problematice týkají tak, aby byla srozumitelná nejen pro odborníky, ale i laickou veřejnost, která je pod vlivem často mylných či nepřesných informací, špatně obeznámena s tímto fenoménem. Zejména pak metodou komparace dostupných materiálů, jejich analýzy a následně i syntézy, se zaměřím na vytvoření logicky znějící a ucelené práce, která se bude skládat především ze dvou základních částí, z nichž první bude orientována na pachatele a okolnosti jejich činů a druhá pak na práci kriminalistů, tedy vyšetřování sériových vražd.

V první kapitole je uvedena základní terminologie, která je nedílnou součástí celé diplomové práce.

V následujícím úseku chci poukázat na rozlišné druhy mnohonásobných vražd, se zaměřením na vrahy sériové, které podrobně rozeberu nejen podle jejich osobnosti, motivu, ale také organizace, načež část věnuji ženám, které se v minulosti dopustily sériových vražd. Tento díl pro úplnost doplním i o oběti sériových vražd. Považuji za vhodné, doprovázet tuto kapitolu skutečnými případy vražd, pro lepší názornost.

Dále bude má práce pokračovat nástinem vraždy samotné, její právní úpravy, skutkové podstaty a druhů vražd.

Za stěžejní oblast práce pokládám úsek zabývající se vyšetřováním sériových vražd. Mým záměrem je zde seznámit čtenáře s typickými stopami, situacemi, které mohou při vyšetřování nastat a v neposlední řadě i s vyšetřovacími úkony.

Závěrečná část bude zaměřena na několik sériových vrahů ve světě i v České republice, s cílem vytvořit čtenáři obraz o jejich životě, činech, kterých se dopustili, ale též o průběhu vyšetřování a jejich dopadení.

2 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ

Kapitola obsahuje základní terminologii, která je nezbytně nutná pro pochopení obsahové stránky této diplomové práce.

Trestní zákoník (dále jen TZ) – Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, je současně platnou právní normou trestního práva hmotného. Účinnosti nabyl 1. ledna 2010, čímž nahradil dřívější trestní zákon. Trestní zákoník je rozdělen na část obecnou, kde jsou upraveny otázky, které se aplikují na jednotlivé skutkové podstaty části zvláštní a jak již tedy vyplývá, tak také část zvláštní, kde se nachází 13 hlav, podle jednotlivých chráněných skutkových podstat.

Trestní řád (dále jen TŘ) – V účinnosti je také zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, který zejména stanovuje postupy orgánů činných v trestním řízení a práva a povinnosti jednotlivých osob v trestním řízení.¹ Dělí se na 5 částí a 25 hlav, načež pro vyšetřování sériových vražd je klíčová hlava pátá, která se zabývá dokazováním.

Trestný čin – Zákon jej definuje jako protiprávní čin, který trestní zákoník označuje za trestný a který vykazuje znaky v zákoně uvedené. Pokud zákon výslovně nestanoví, že postačí zavinění z nedbalosti, požaduje se u trestného činu úmyslného zavinění. Tyto znaky vycházejí z dikce trestního zákoníku z § 13. Zavinění pachatele je nutno vždy prokázat, musí vyplývat z výsledku provedeného dokazování tak, aby o něm nemohlo být pochyb. Pokud by tomu tak bylo, jednalo by se o porušení základní zásady na spravedlivý proces.² Protiprávností činu je pak myšlen rozpor s normou v rámci právního řádu. Jedním z formálních znaků trestného činu je skutková podstata trestného činu, kterou je myšlen objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka.³ K tomuto podrobněji v kapitole 4.2.

Vražda – Je charakterizována jako úmyslné usmrcení člověka. Z hlediska míry úmyslu jí dělíme na vraždu prostou, dle §140 odst. 1 a vraždu spáchanou

¹ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 3. vyd. Praha: Leges, 2013, s.46-51. Student (Leges). ISBN 9788087576649.

² Nález Ústavního soudu ze dne 13. 5. 1998, sp. zn. IV. ÚS 36/1998.

³ JELÍNEK, Jiří. Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část. 3. vyd. Praha: Leges, 2013, s.156-159. Student (Leges). ISBN 9788087576649.

s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, dle §140 odst. 2.⁴ Tento pojem je pro mou práci velice důležitý, bližší pozornost mu tedy věnuji v kapitole 4.

Zabití – Trestní zákoník zařazuje tento čin pod trestné činy proti životu a zdraví a definuje ho ve svém § 141, jako úmyslné usmrcení jiného člověka ze strachu, úleku, zmatku nebo jiného omluvitelného hnutí mysli, anebo v důsledku předchozího zavrženíhodného jednání poškozeného. Nejvyšší soud se k pojmu zavrženíhodné jednání poškozeného vyjádřil tak, že je jím provokující jednání poškozeného, jehož míra musí být odpovídající v poměru k objektu skutkové podstaty trestného činu zabití, tedy musí být souměrná s lidským životem. Musí jít o mimořádně zlé, zraňující a ponižující chování, kterého se dopustil ten, který se stal později poškozeným.⁵

Vražda novorozeného dítěte matkou - Je privilegovanou skutkovou podstatou k trestnému činu vraždy a její úprava se nachází v § 142 trestního zákoníku. Trestný čin spáchá matka, která úmyslně usmrtí své dítě, ať již při porodu nebo bezprostředně po něm a udělá tak v rozrušení způsobeném porodem, načež rozrušení způsobené porodem má původ ve fyziologických procesech, jejíž vyvolání zapříčinilo porod a které zamezuje přirozenému rozvinutí mateřského pudu. Posouzení možné doby pro trvání stavu je však záležitostí individuální, která je předmětem zkoumání u každého jednotlivého případu tohoto druhu.⁶

⁴ HASCH, Karel. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013, s.524. Student (Leges). ISBN 9788087576649.

⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010.

⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

3 CHARAKTERISTIKA SÉRIOVÝCH VRAŽD

Téma vraždy je ve filmech, seriálech a knihách velice populární. Často vídám, a to nejen v televizi, naprosté nerozlišování pojmů sériové a masové vraždy. Možná tato chyba stále vychází ze společného označení, které se do osmdesátých let používalo. Byl jím termín masový vrah. Rozdíl mezi výše uvedenými pojmy zavedlo Centrum analýzy násilných trestných činů (viz podkapitola 3.1).⁷ Činy sériových a masových vrahů jsou totiž velice odlišné, stejně tak jako jejich profily.⁸ Pokud bychom měli sériové a masové vraždy podřadit pod společný pojem, byla by jím multicida – tedy mnohonásobné vraždění.⁹

3.1 TYPOLOGIE PACHATELE

Již jsem se lehce zmínila o dvou základních pojmech, kterými jsou sériové vraždy a masové vraždy. V průběhu let se spousta odborníků snažila vymezit termín sériového vraha. Teprve v roce 2005 tým expertů z FBI stanovil definici, která je uznávána celosvětově.¹⁰

Výsledkem je finální rozdělení na 3 typy mnohonásobných vrahů:

1. typ – masový vrah
2. typ – spree killer
3. typ – sériový vrah

3.1.1 MASOVÝ VRAH

Vrahem masovým je člověk, který během jedné akce bez výrazného časového odstupů mezi vraždami, zavraždí čtyři a více lidí. Podle Stéphan Bourgoina útočí masoví vrazi často na členy své rodiny, nebo na skupiny osob, které s jejich činy nemají nic společného. Oblíbenými nástroji jsou dýky a pistole. Dále tvrdí, že ve většině případů vyústí šílené běsnění masových vrahů odhalením a zatčením policií nebo spácháním sebevraždy.¹¹ Má za to, že masového vraha

⁷ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vrazích*. Plzeň: Nava, 1994, s.2. ISBN 80-85254-35-2.

⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.14. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 198-199. ISBN 9788073802134.

¹⁰ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.15. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

¹¹ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vrazích*. Plzeň: Nava, 1994, s.2. ISBN 80-85254-35-2.

k jeho činu dožene vnější událost a ten pak jedná v určitém stavu rozrušení, amoku či záchvatu pomstychtivosti.¹² Domnívám se, že důvodem, proč si masoví vrazi své oběti přesně nevybírají je, že se chtějí pomstít určité skupině lidí či lidem jako společnosti. Mezi nejznámější československé masové vrahy bezesporu patří Olga Hepnarová, která v roce 1973 najela vypůjčeným nákladním vozem Praga RN na tramvajovou zastávku, s úmyslem zabít co nejvíce lidí. Neštěstí se stalo v dnešní ulici Milady Horákové, kde zrovna na tramvaj čekala skupina asi 30 spoluobčanů. Jejimi oběťmi byli zejména lidé starší, ti mladší stihli před přijíždějícím autem uskočit a zachránit si život. Tři lidé byli na místě mrtví, tři umřeli při převozu do nemocnice a další dvě osoby v nemocnici. I když se říká, že masoví vrazi si své činy dopředu příliš neplánují, Hepnarová toho příkladem není. Sama v dopise, který před činem poslala do redakce Mladého světa a Svobodného slova napsala, že ke svému činu přistupuje po předchozím uvážení. Rovněž dodala, že se cítí být duševně zcela zdravou a důvodem, proč se uchyluje k činu je „pomsta společnosti, která se k ní po celý její život chovala bestiálně, byla vždy ponižována, psychicky týrána a bita.“ Dále Hepnarová doplnila, že důvodem jejího činu je společnost, která je velký suverén a není schopna odsoudit sama sebe, proto tak učinila sama Hepnarová. Nikdy nad svým činem neprojevila soucit, naopak ji mrzelo, že obětí nebylo více. Sama u soudu žádala o trest smrti, který byl nakonec opravdu vykonán oběšením.¹³

V současné době je aktuální a velice diskutovaný případ 34 letého, ultrapravicového extremisty a odpůrce islámu **Anderse Behringa Breivika**, který v červenci 2011 nejdříve připravenou náloží v Oslu zabil osm lidí, aby pak o dvě hodiny později mohl nerušeně na nedalekém ostrově Utøya, zastřelit 69 členů letního tábora sociálnědemokratické mládeže.¹⁴ Sám Breivik tento pro společnost nevysvětlitelný čin vysvětluje jasně. Tvrdí, že skutek spáchal v sebeobraně, aby Norsko i celou Evropu uchránil před multikulturalismem. O tom, že jeho čin byl plánovaný a předem do detailu promyšlený nemůže být pochyb. Na internetu si Breivik podle svých slov našel návod na výrobu bomby, kterou si později doma také sestrojil a dokonce předem i vyzkoušel na odlehlém místě v den, kdy venku

¹²ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. uprvyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.199. ISBN 9788073802134.

¹³TIKOVSKÝ, Václav. Olga Hepnarová, česká vražedkyně století. *Reflex* [online]. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/53549/olga-hepnarova-ceska-vrazedkyne-stoleti.html>.

¹⁴ČTK, IDNES.CZ. Dva roky od masakru. Norsko si připomíná Breivikovy útoky. [online]. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dva-roky-od-masakru-norsko-si-pripomina-breivikovy-utoky-pmr-zahranicni.aspx?c=A130722_192007_zahranicni_pej.

hřmělo, aby nevzbudil pozornost. Dlouhou dobu se na svůj čin psychicky připravoval, proto mu později svých obětí nebylo líto. Přibližně hodinu před svým útokem Breivik odeslal na 1003 emailových adres, které zahrnovaly evropské politiky a politické strany, obsah svého 1500 stran dlouhého manifestu, ve kterém nastiňuje své motivy a vize budoucnosti.¹⁵ Breivik svého činu v žádném případě nelituje. Podobně jako Hepnarová se jeho jediná lítost týká toho, že chtěl dosáhnout mnohem vyššího počtu obětí. Sám Breivik tvrdí, že jich mělo být až 600 a dokonce byl také smířen s tím, že během osudného dne sám zemře. K tomu ale nedošlo. Breivik byl krátce po incidentu zatčen a za svůj čin dostal v Norsku maximální trest, odnětí svobody na 21 let. Za to je ovšem rád, jelikož se obával, že by mohl být uznán nepřítelným a poslán do psychiatrické léčebny. To by totiž podle něj mohlo zdiskreditovat jeho ideologii.¹⁶

3.1.2 SPREE KILLER

V některých publikacích se toto označení překládá jako záchvatový vrah, jinde se můžeme setkat s pojmem vrah na vlně. V každém případě se opět jedná o vraha, který naplňuje znaky mnohočetného vraždění.¹⁷ Je za ně podle FBI považováno spáchání dvou a více vražd jedním nebo více pachateli. Jejich zločiny jsou konány jak v krátkém časovém rozmezí, tak v jedné určité lokalitě, ovšem na odlišných místech činu. Hlavním znakem, který je odlišuje od sériových vrahů, je právě již zmíněná vlna, či záchvat, které mají za následek, že se rozhodnou spáchat vraždu či více vražd. Ovšem tento stav se jich drží pouze po určitou dobu, a když opadne, pachatelé od svého běsnění sami upustí.¹⁸ V české odborné literatuře se pojem spree killer příliš nevyskytuje. Pouze okrajově na něj ve svých publikacích poukazují autoři docentka Ludmila Čírtková a doktor Andrej Drbohlav. Ze zahraničních publikací bych zmínila Stéphána Bourgoina, podle kterého se spree killer může výjimečně vyvinout z vraha sériového, pokud zjistí, že byl odhalen a že po něm pátrá policie. Může tedy pak dojít k tomu, že intervaly mezi jeho zločiny

¹⁵ Případ Anderse Breivika a jeho vliv ve středoevropském prostoru. In: JANKŮ, Mgr.Martin a Doc.JUDr.PhDr.Miroslav MAREŠ, PH.D. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR, 1993, s.218-223. ISSN 1210-9150.

¹⁶ ŠTÁSTKA, Tomáš a Iveta POLOCHOVÁ. Breivik je příčetný a patří do vězení, rozhodl soud. Vrah verdikt nepřijal. [online]. 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z:

http://zpravy.idnes.cz/rozsudek-brevik-02c-/zahranicni.aspx?c=A120824_095118_zahranicni_skr.

¹⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. uprvyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.199. ISBN 9788073802134.

¹⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.15. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

začne záměrně zkracovat, protože ví, že bude brzy dopaden. Dokonce může své dopadení naplánovat tak, aby při něm byl policií zabit.¹⁹

3.1.3 SÉRIOVÝ VRAH

Základní typické osobité rysy sériového vraha a „představitel“ sériových vrahů jsou podrobně charakterizováni v následující podkapitole. (viz 3.2.)

3.2 OSOBNOST SÉRIOVÉHO VRAHA

Podle současné definice FBI je sériový vrah popsán jako pachatel nebo spolupachatel dvou a více vražd a to v jiných časech a jiných okolnostech. Časovému rozestupu mezi jednotlivými vraždami se pak říká **cooling off perioda**. Pro vraha je to čas na rozmyšlení svých dalších činů.²⁰ Podle Bourgoina bylo ze 160 sériových vrahů, kteří byli dopadeni v posledních dvaceti letech 120 z nich na území USA. Vyšetřování sériových vražd je velice složitou disciplínou. Je o to složitější z důvodu, že vrah a oběť ve většině případů nepojí žádný bližší vztah, oběť svého vraha často ani nezná. Bourgoin upozorňuje na americký počítačový program VICAP, který obsahuje rejstřík nevyřešených vražd a je založen na vytváření psychologických profilů již uvězněných sériových vrahů. Vznikal od roku 1979²¹.

Statistika sériových vrahů, podle které se velké množství z nich nachází na území USA je zarážející. Podle doktora Drbohlava se však skutečnost, že by většina sériových vrahů pocházela z Ameriky, jeví jako mýtus. Sériovým vrahům je v Americe pouze věnována extrémní pozornost. Podle něj je to ovšem problematika celosvětová, která nevyplývá z kontinentu, kultury vzdělanosti či víry.²² K tomu dále dodává docentka Čírtková, že dalším faktorem může být skutečnost, že vyšetřovací složky v USA jsou v objasňování těchto hrůzných činů prostě úspěšnější.²³

Největší registr amerických a mezinárodních sériových vrahů vytvořili na univerzitě v Radfordu. Se sběrem dat započal Dr. Mike Aamodt a to již v roce 1992.

¹⁹ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vražích*. Plzeň: Nava, 1994, s.2. ISBN 80-85254-35-2.

²⁰ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vražích*. Plzeň: Nava, 1994, s.2. ISBN 80-85254-35-2.

²¹ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vražích*. Plzeň: Nava, 1994, s.1. ISBN 80-85254-35-2.

²² DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.17. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

²³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.199. ISBN 9788073802134.

V současné době obsahuje na 2 257 jmen z celého světa, více než 9000 profilů obětí a nespočet dokumentů, které jsou získávány zejména ze soudních dokumentů a vládních agentur. Tato informace je však velice těžko ověřitelná, jelikož registr je přístupný pouze na základě přihlášky a jen pro akademický výzkum. Univerzita v Radfordu si klade za cíl udržet spolupráci s ostatními univerzitami ve světě a přispět tak k rozšíření stávající databáze o vrahy masové.²⁴

Domnívám se, že společnost by jistě ocenila, kdyby právě takoví lidé, jako jsou sérioví vrazi, vykazovali nějaké jednotné znaky, podle kterých by je bylo možno okamžitě rozeznat a zařadit do skupiny k ostatním. Nic takového ovšem není, jelikož vraždy představují velice rozmanitý delikt. Proto nelze hovořit o jednotném profilu vraha. Vražd se totiž dopouštějí různorodí jedinci, kteří se od sebe odlišují v různých osobnostních charakteristikách. Mezi primární odlišnosti patří inteligence, sebevědomí, rodinný základ, vzdělání, motiv a jiné. Sériové vrahy lze zařadit do níže uvedených aspektů.²⁵

3.2.1 TYPOLOGIE SÉRIOVÝCH VRAHŮ PODLE MOTIVU

Spáchání trestného činu vraždy vyžaduje pohnutku, či stimul, který člověka vede k provedení činu. Podle doktora Drbohlava je motiv vnitřní nebo vnější faktor či soubor faktorů, vedoucí k energetizaci organismu.²⁶ V roce 1988 představili autoři Holmes a De Burger následující typologii motivů sériových vrahů:

- Vnitřní motivace k vraždění
- Schopnost získat z vraždy vlastní pozitivní pocit a vnitřní posílení
- Sociopatické rysy, kterými jsou například absence pocitu viny a nezadržitelná touha²⁷

Podle jejich vnitřní motivace je pak dále dělí na jednotlivé typy:

Vrah vizionář – Tito pachatelé jsou ovlivněni duševní představou, přesvědčení, že jejich jednání je dílem hlasu, kterému naslouchají a který řídí jejich kroky. Toto je pak i náplní jejich argumentace policii a soudu, po tom, co jsou

²⁴ Radford FGCU, Serial Killer Database Research Project. [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://skdb.fgcu.edu/info.asp>.

²⁵ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.197. ISBN 9788073802134.

²⁶ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.31. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

²⁷ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.201-202. ISBN 9788073802134.

odhalení. Dalo by se říci, že se řídí halucinacemi, ať již sluchovými či vizuálními. Mohou trpět schizofrenií a poruchami myšlení. Po jeho dopadení je nezbytnou prací psychiatrů, podrobit takového člověka zkoumání, aby bylo zjištěno, že se nejedná pouze o účelovou obhajobu a předstíranou nemoc²⁸. Příkladem může být americký sériový vrah Arthur John Shawcross, jehož vražedná aktivita byla zaznamenána od roku 1972 do roku 1990. Ten po vraždách minimálně 13 obětí, (ve většině případů se jednalo o prostitutky, kterým po vraždě vyfízl genitálie a snědl je a jejich orgány si odnášel domů, aby se s nimi mohl sexuálně ukájet) tvrdil, že jeho činy ovládá kanibal ze 13. století, který se jmenuje Ariemus. Ke svým činům se nechtěl přiznat, takže vyšetřovatelé zkusili metodu hypnózy. Ta ukázala, že se Arthur Shawcrosse opravdu považuje za středověkého kanibala. Po probuzení z hypnózy se ke svým činům doznal²⁹. Nakonec mu bylo i přes velkou snahu jeho právníků uděleno jedenáctinásobné doživotí. V roce 2008 zemřel ve věznici na cévní onemocnění³⁰.

Vrah misionář – Je přesvědčen o tom, že je pro společnost vlastně přínosem, jelikož je povolán k misi, jejíž náplní je zbavit svět „nečistých“ skupin³¹. Často se jedná o jedince, který je společností opravdu neakceptován a nepochopen. Důvodem však může být i jeho nulová snaha se integrovat.³² Příkladem vraha misionáře je česká vražedkyně Jaroslava Fabiánová, která mezi lety 1981-2003 zabila 4 muže. Motivem jejího vraždění byly nejen peníze, ale také obrovská nenávist k mužskému pohlaví. Tato nadprůměrně inteligentní žena byla podle jejích slov v dětství opakovaně znásilněna, což mohl být důvod k její obrovské agresivitě vůči mužům a následné inklinaci spíše k ženskému pohlaví. Jaroslava Fabiánová byla za své činy v roce 2004 odsouzena k doživotnímu trestu odnětí svobody.³³

Vrah hedonista – Má velký požitek ze samotného vraždění. Je rád, pokud se o sobě dočte v médiích. Na své vraždy je hrdý, stejně jako na fakt, že ho

²⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.33. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

²⁹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.394-395. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³⁰ CROW, Maurice. *Sérioví vrazi*. 1. vyd. Čestlice: Rebo, 2010, s.185-188. Velké kriminální případy (Rebo). ISBN 978-80-255-0428-4.

³¹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.202. ISBN 9788073802134.

³² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.202. ISBN 9788073802134.

³³ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.248. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

policisté nemohou dopadnout. Často během vyšetřování kontaktuje různými způsoby policii a vysmívá se jejich neúspěšné práci. Tento typ vraha má ještě další 3 odnože a těmi jsou:

- **Vrah ze žádostivosti** – Velice často se u něj vyskytuje sadismus, antropofagie³⁴. Svou oběť rád mučí na základě svých zvrácených představ a snů. Většinou se jedná o tichou a svému okolí nenápadnou osobnost.³⁵ Takovou byl i Andrei Romanovich Čikatilo, ruský sériový vrah, který díky své zvrácené mysli zabil 53 dětí. Jeho dopadení bylo pro policii náročné, už jen proto, že měl s dětmi z let své učitelské praxe zkušenosti a uměl je tak přesvědčit, aby s ním na odlehlá místa chodily dobrovolně. Nebylo tedy mnoho svědků, kteří by si ho zapamatovali. Dokonce byl místo něj skoro na deset let uvězněn nevinný člověk, díky justičnímu omylu. Čikatilo své oběti vždy značně mrzačil, řezal nejen genitálie, občas i končetiny a dokonce jim propichoval oči, jelikož byl přesvědčen, že ho jeho oběti pozorují i po smrti. Tento impotentní muž trpěl nejen pedofilií, také nekrofilii, koprofilii a orgánovým fetišismem. Jeho okolí o tom nemělo ani ponětí.³⁶ Při soudním přelíčení byl zavřen v železné kleci, přiznal se k vraždám 11 chlapců a 42 dívek a v roce 1994 byl popraven ranou do týlu.³⁷
- **Vrah z nadšení** (adrenalinový vrah) - Je tak označován proto, že touží po adrenalinu a nadšení, které mu vraždění přináší. Z každé další vraždy má větší radost, jelikož se učí, získává zkušenosti a pocit neohroženosti. Vraždy nevinných obětí mu dávají možnost seberealizace. Doktor Drbohlav uvádí za příklad vraha z nadšení Richarda Trentona Chase. Již v mládí se u něj vyskytly agresivní sklony. Díky neschopnosti erekce trpěl

³⁴ Pozn. Pojídání lidského masa.

³⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.34. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³⁶ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.219-224. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³⁷ CROW, Maurice. *Sérioví vrazi*. 1. vyd. Čestlice: Rebo, 2010, s.44. Velké kriminální případy (Rebo). ISBN 978-80-255-0428-4.

depresemi a stále více se uchýloval k torturizaci zvířat. Jedl jejich orgány a vysával jim krev. Tato zvrácená zábava se zvířaty pro něj ale záhy přestala být dostačující a oběti zvířecí vyměnil za lidské. Na svědomí měl 6 lidských životů. Policisté u něj doma objevili sklenice s orgány a lidské maso v lednici. I přesto, že byl Chase shledán u soudu nepřičetným, byl odsouzen a v roce 1980 popraven na elektrickém křesle.³⁸

- **Vrah pro zisk** – Tento typ vrah je zaměřen zejména na vlastní komfort. Jeho jasným cílem je zisk z vraždy, tedy nejčastěji peníze oběti. Samotné vraždění těmito pachatelům nezpůsobuje uspokojení, jako tomu bylo u předešlého typu vrahů. Motivem je zde život na cizí náklady.³⁹ Příkladem mohou být tzv. černé vdovy, které zabíjí své manžely, aby získaly peníze z dědictví. Takto postupovala Marie Alexandrine Beckerová, která trávila své muže a po jejich smrti si užívala nabytých peněz.⁴⁰ Pro stejný motiv vraždil i nechvalně proslulý český manželský pár, Dana a Jaroslav Stodolovi. Jejich cílovou skupinou byli zejména starší lidé, žijící na vesnicích, kde zrovna Stodolovi bydleli. Jejich vražedné postupy byly zprvu nenásilné, pod záminkou se vetřeli do domu své důvěřivé oběti, kde ji pak mučili tak dlouho, dokud neprozradila, kde má schované peníze. Poté ji buďto ubodali či uškrtili. Takto se dopustili vražd minimálně u 8 obětí. Drzost a pocit neohroženosti nabyl postupem času takových rozměrů, že si v domě oběti Stodolovi po vraždě třeba uvařili kávu a v klidu si ji vypili, nebo se bezostyšně účastnili spolu s truchlící rodinou pohřbu. V roce 2004 byli odsouzeni na doživotí a nechali se rozvést.⁴¹

³⁸ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.34. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

³⁹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.202. ISBN 9788073802134.

⁴⁰ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.146. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.411-414. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

- **Na moc a kontrolu zaměřený vrah** – Tento vrah je posledním typem vraha dle typologie podle Holmesa a De Burgera. Motivem jeho vražd je pro něj velice uspokojivý pocit, že má kontrolu nad životem a smrtí jiného člověka.⁴² Doktor Andrej Drbohlav jej nazývá vrahem z postu síly a uvádí zajímavý poznatek, že si pachatel zejména užívá pocit z dominance a jasné převahy nad svou obětí, který plyne z toho, že se jeho dětství odehrávalo pod silnou taktovkou jednoho z rodičů. Tak jako dětství Pierre Chanal, francouzského vojáka a sériového vraha, který byl v dětství týrán svým otcem alkoholikem a v dospělosti se pak dopustil minimálně 8 vražd mladých chlapců.

Tato typologie sériových vrahů je podle doktora Drbohlava celosvětově uznávaná, ale nedokonalá. Chybí zde ještě jeden atypický typ vraha a tím je:

- **Vrah z milosrdenství** – Zastává názor, že by měl být uváděn jako pátý druh vraha hedonisty. Nepochybně se mezi mnohonásobné vrahy řadí, avšak některá specifika ho od těch předešlých odlišují. Svých vražd se dopouští většinou na stejných místech, nejčastěji v nemocnicích, kde „pomáhá“ odejít starým nebo nemocným lidem. Jeho činy vychází z přesvědčení, že je lidem nápomocen, že je jakýmsi milosrdným andělem, který sám rozhoduje o tom, kdy nadešel čas ukončit život pacienta. Proto se u něj nedostavuje pocit viny, myslí si totiž, že je společnosti prospěšný. Svůj pocit moci občas kromě zabíjení pacientů obohacuje o uvádění do stavů ne příliš vzdáleným smrti, aby je pak jejich život mohl následně zase zachraňovat. Je přesvědčen o tom, že je v něm cosi božského, co mu dává oprávnění takto s lidskými životy hazardovat. Toto chování může plynout z pocitu, že pro společnost není příliš užitečný a toto může být kompenzací. V nemocničních zařízeních, kde je úmrtí na denním pořádku, můžou být činy takového vraha velice těžko odhaleny. Často musí zemřít

⁴² ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.202. ISBN 9788073802134.

desítky obětí, aby někdo pojal podezření.⁴³ Tak tomu také bylo například u mladé maďarské zdravotní sestry Timey Faludiové, přezdívané Black angel, na jejímž oddělení během jejích nočních služeb v nemocnici, zemřelo za podezřelých okolností přes 40 pacientů. K vraždám předávkováním se doznala a byla odsouzena pouze na 9 let.⁴⁴ Vrahů tohoto typu je velké množství. Zdánlivě podobný případ se odehrál i na území České republiky v roce 2006. Média mu věnovala obrovskou pozornost. Jednalo se o případ Petra Zelenky, který se do podvědomí veřejnosti zapsal spíše pod přezdívkou Heparinový vrah. Petr Zelenka i přesto, že vystudoval zemědělskou školu, chtěl za každou cenu pracovat ve zdravotnictví, a proto své studium obohatil o obor zdravotnického záchranáře. S oblibou lhal a tvrdil okolí například, že vystudoval vysokou školu. Za nedlouho Zelenka podlehl své touze, experimentovat na pacientech s léky. Neměl žádnou cílovou skupinu svých obětí, spíše využíval situací a heparin aplikoval v případech, kde bylo málo pravděpodobné, že by byl skutečně dopaden. Nakonec k tomu ale naštěstí došlo zásluhou primáře oddělení, kterému se tak častá úmrtnost z důvodu hemokoagulace zdála podezřelá. Zelenka byl odsouzen za 7 vražd, sám jich ale přiznával o něco více. Zajímavé je, že Zelenkova kauza spustila diskusi mnoha odborníků, z nichž někteří jsou přesvědčení, že množství heparinu, které pacientům podával, nemohlo být smrtelné.⁴⁵ Podle jeho advokáta Jana Herouta, soudy neměly zájem zjistit, zda je opravdu prokazatelná příčinná souvislost mezi úmrtími pacientů a podáním heparinu.⁴⁶ Jen na závěr bych ještě zmínila,

⁴³ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.36. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴⁴ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.251. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴⁵ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.439-441. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴⁶ VOKÁČ, Martin. Je nevinný, tvrdí i po pěti letech advokát heparinového vraha Zelenky. *Wwww.idnes.cz*[online]. 2013 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vyroci-peti-let-od-odsouzeni-heparinoveho-vraha-zelenky-pky-/krimi.aspx?c=A130220_144204_jihlava-zpravy_mv.

že ač se zdá, že Petr Zelenka jasně zapadá mezi ostatní vrahy z milosrdenství, cosi ho od nich odděluje. Je tím jeho motiv. Tím totiž nebylo ovládnání životů a božská moc nad životem a smrtí pacientů. Spíše mu šlo o zahanbení doktorů, kteří na rozdíl od něj nevěděli, co bylo vlastně důvodem úmrtí. V duchu se jim tak vysmíval.⁴⁷

3.2.2 MOTIVAČNÍ VZORCE

Na sériové vraždy, stejně jako na jinou trestnou činnost, lze aplikovat následující tři motivační vzorce, vytvořeny Knechtem v roce 1998. Tyto vzorce nám mohou sloužit pro hrubé rozlišení jednotlivých vražd. Nemusí se však vždy objevovat pouze jednotlivě, mohou se také vzájemně překrývat a doplňovat. Jsou jimi:⁴⁸

- **Instrumentální motivace** – Je příznačná pro vraždy plánované. V tomto případě chce pachatel dosáhnout jistého výsledku, k čemuž mu slouží vražda, jako prostředek. Pachatel si vraždu předem naplánuje tak, aby snížil riziko možnosti, že bude dopaden policií.

- **Afektivní motivace** – V případě vražd z afektu se jedná o činy, které vyplynou ze situace, kdy se budoucí pachatel nachází v hluboké stresové situaci. Nejedná se tedy o vraždy předem plánované, spíše jsou typické po rozepři, domácí násilí nebo situaci, kdy partner nesnese představu možného konce vztahu a uchýlí se ze zoufalství k tomuto krajnímu řešení. Výjimkou pak nebývá ani následná sebevražda pachatele, který si později uvědomí hrůzné následky svého činu.⁴⁹ Podle výzkumu, který ve své knize *Jak se vraždí v Česku*, uvádí doktorka Hofmanová, byl právě vztahový motiv ze 4188 vražd, spáchaných na území České republiky v letech 1990-2009 nejčastější.⁵⁰

- **Deviantní motivace** – V tomto případě nehraje situace, v jaké se oběť a pachatel v danou chvíli nachází, tak důležitou roli. Jedná se totiž o vraždu,

⁴⁷ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vraždů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vraždů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.439-441. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁴⁸ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.197. ISBN 9788073802134.

⁴⁹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vraždů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vraždů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.37. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁵⁰ HOFMANOVÁ, Jiřina. *Jak se vraždí v Česku: studie vražd spáchaných v letech 1969-2009*. Vyd. 1. Praha: Jaroslav Hofman, 2011, s.36. Antologie násilí. ISBN 978-80-904379-1-3.

ke které dojde v důsledku psychické poruchy pachatele. Často jde právě o poruchu v sexuální oblasti. Takové činy jsou snadno rozeznatelné z těla oběti, na kterém se pak většinou odráží pachatelovy praktiky, které vůči své oběti (ať již ještě živé, či post mortem) praktikoval. Pachatel může být pod silným vlivem bludů či halucinace, typickým příkladem pro tento motivační vzorec je však sadisticky motivovaný pachatel. Této kategorii je v oblasti psychologie věnována největší pozornost.⁵¹ Jako příklad takto motivovaných vražd mohou složit činy sériového vraha Larryho W. Eylera, které vykazovaly brutální sadismus na tělech jeho obětí, kterými se stávali mladí muži. Těm Eyler kromě několika zasazených bodných ran po celém těle také rozřezával dutinu břišní, aby z ní následně mohl vytáhnout orgány, se kterými se sexuálně uspokojoval.⁵²

3.2.3 SÉRIOVÍ VRAZI DLE ORGANIZACE

Tato klasifikace je jednou z nejznámějších, které se ve spojitosti se sériovými vrahy objevují. Typologie je používána od roku 1974 a je zastoupena odborníky z FBI. Její přesné vymezení definuje manuál pro klasifikaci zločinu. Slouží k rychlé tvorbě profilů pachatele.⁵³ Je založená na výzkumu Roberta Resslera a Johna Douglese, kteří na základě zkoumání 36 dopadených sexuálních vražd zjistili, že se vrazi dělí na plánující, tedy organizované a neplánující – neorganizované.

- **Organizovaný vrah** – Dle výzkumu je tento jedinec velice šarmantní, s výbornou slovní zásobou, který díky tomu velice lehce navazuje přátelské vztahy. Má kouzlo osobnosti, jeho přátelé bývají po jeho dopadení překvapení, nevěří, že by mohl být pachatelem. Často má ženu a fungující rodinu.⁵⁴ Takový dojem působil i Wayne Gacy, úspěšný, ženatý a zámožný muž, který vlastnil několik firem a chodil do dětských nemocnic bavit děti převlečen za klauna. Nikoho z jeho okolí by nenapadlo, že pod jeho domem objeví policie 29

⁵¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vražd: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vražd současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.37. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁵² DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vražd: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vražd současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.246. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁵³ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vražd: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vražd současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.22. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁵⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.201. ISBN 9788073802134.

chlapeckých těl, zasypaných vápnem a hlinou.⁵⁵ Organizované vrahy je mnohdy velice složité dopadnout. Mají promyšlené detaily a snaží se za sebou nezanechávat žádné stopy. Nic netušící oběť si dopředu vyhlídnou, není výjimkou, že jí nějakou dobu před vraždou pozorují, aby s ní pak nenápadně navázali kontakt a získali si její sympatie. Tělo se po vraždě snaží odklidit či uschovat. Jelikož jsou na svou práci hrdí, baví je sledovat postupy policistů, kterým se vysmívají a mají pocit nadřazenosti a moci.⁵⁶ Nezřídka se také vrací na místo činu, aby policejní práci sami sledovali z bezprostřední blízkosti. Občas pachatel policii sám kontaktuje za účelem provokace. Dopisy adresované policii, ale také redakci The New York Daily News posílal jako provokaci například vrah 6 lidí – David Berkowitz.⁵⁷ Ten cítil potřebu sdělit veřejnosti a policii, že sám sebe považuje za monstrum a dokonce policisty upozorňoval na to, že až jej dopadnou, pokud se jim to však někdy podaří, měli by na něj střílet první, jinak z jejich setkání odejde živý pouze on.⁵⁸ Podle již dříve zmíněné Radfordské databáze sériových vrahů, dosahují organizovaní sérioví vrazi vyššího bodu IQ, nežli je tomu u vrahů neorganizovaných. Z jejich měření, jehož výsledky jsou v této databázi zaznamenány z roku 2013, vzešlo, že průměrné IQ je u organizovaného vraha 98, 5 bodů, na rozdíl od neorganizovaných, u kterých bylo naměřeno průměrné IQ pouze 92, 6 bodů.⁵⁹

- **Neorganizovaný vrah** – Ve většině případů se může jednat o ne příliš sebejistého jedince, který páchá velice impulzivní činy a to spíše na slabších a submisivních obětech, u kterých má jistotu, že mu budou jen těžko klást odpor. Jelikož, jak již z názvu této kategorie vyplývá, svůj čin neplánuje, jako vražedný nástroj mu pak často slouží to, co objeví na místě činu. Může se tedy jednat o kamení, kterým svou oběť ubije nebo ji vlastníma rukama uskrtní. Pokud se svou oběť rozhodne znásilnit či mučit, učiní tak ještě před její smrtí. Její pocity ho nezajímají, většinou s obětí při svém konání ani nekomunikuje. S ukrýváním těla a maskováním stop se nezdržuje, takže po jeho činu zůstane na místě spousta důkazů,

⁵⁵ CROW, Maurice. *Sérioví vrazi*. 1. vyd. Čestlice: Rebo, 2010, s. 87-89. Velké kriminální případy (Rebo). ISBN 978-80-255-0428-4.

⁵⁶ Crime museum. NATIONAL MUSEUM OF CRIME & PUNISHMENT. [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.crimemuseum.org/crime-library/types-of-serial-killers>.

⁵⁷ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.149-150. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁵⁸ CROW, Maurice. *Sérioví vrazi*. 1. vyd. Čestlice: Rebo, 2010, s.13. Velké kriminální případy (Rebo). ISBN 978-80-255-0428-4.

⁵⁹ Radford/ FGCU, serial killer database, research project. FLORIDA GULF COAST UNIVERSITY. [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://skdb.fgcu.edu/public/Serial%20Killer%20Statistics%2019OCT2013.pdf>.

kteří by organizovaný sériový vrah byl býval jistě zahladil.⁶⁰ K vraždě obvykle dochází blízko domova nebo jeho práce, tedy na místech mu dobře známých. Často se po ní snaží alespoň trochu změnit svůj vzhled, anebo se stěhuje, ovšem ne daleko.⁶¹ Stěhování a útěk před spravedlností pro něj představuje menší komplikaci, nežli je tomu u vraha organizovaného, jelikož většinou nemá žádnou rodinu.⁶² Příkladem série neorganizovaných útoků byly činy Patricka Davida Mackaye, který své oběti nečekaně probodl či hodil pod projíždějící vlak. Dopaden byl po jednom svém záchvatu, kdy tento psychicky narušený vrah ubodal v místním kostele faráře a následně jej ukřižoval na zповědnicí.⁶³

- **Smíšený vrah** – Doktor Drbohlav uvádí ještě tuto třetí skupinu vrahů podle organizovanosti. Vysvětluje to tak, že tato skupina je nutná pro vrahy, kteří prvky obou typů záměrně kombinují. Někdy také z důvodu, že se pod vlivem událostí stává na místě činu z organizovaného vraha vrah neorganizovaný.⁶⁴

3.2.4 ŽENY JAKO SÉRIOVÉ VRAŽEDKYNĚ

Je častým a mezi veřejností rozšířeným mýtem, že sérioví vrazi bývají výhradně muži. Podle Radforské databáze sériových vrahů, bylo od roku 1900 do roku 2010 v průměru 9 % sériových vražd spácháno právě ženami.⁶⁵ Ženy jako pachatelky sériových vražd, bývá velice složité odhalit. Jedním z důvodů může být skutečnost, že budou vždy podezřívány méně, než muži. Dále mohou být ve svých činech preciznější, s vraždou nikomu nesvěří a policie má obrovské problémy z nich dostat přiznání. Zajímavým faktem se mi jeví, že vražedkyně páchají své činy v 80 % tak, aby oběť nekrvácela, tedy jsou travičky. Drtivá většina žen vraždí pro finanční profit.⁶⁶ Tak tomu také bylo i u dvou, v České republice asi nejznámějších

⁶⁰ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.22-25. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁶¹ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forezní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.200-201. ISBN 9788073802134.

⁶² Crime museum. NATIONAL MUSEUM OF CRIME & PUNISHMENT. [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.crimemuseum.org/crime-library/types-of-serial-killers>.

⁶³ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.336-337. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁶⁴ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.25. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁶⁵ Radford/ FGCU, serial killer database, research project. FLORIDA GULF COAST UNIVERSITY. [online]. [cit. 2014-03-07]. Dostupné z: <http://skdb.fgcu.edu/public/Serial%20Killer%20Statistics%2019OCT2013.pdf>.

⁶⁶ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.57. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

sériových vražedkyň. Jednou byla Dana Stodolová, která vraždila v tandemu se svým bývalým mužem, druhou Jaroslava Fabiánová. Obě tyto ženy po svých činech obětím ukradly peníze a cennosti. Možná z pocitu bezpečí, možná pro eliminaci možných svědků, vraždí sériové vražedkyně většinou v domě oběti.⁶⁷

3.3 TYPOLOGIE OBĚTI

Velice dlouhou dobu byl systém trestního práva zaměřen především na pachatele a stát. Role oběti byla pouze okrajová. Tak tomu bylo až do třicátých let 20. století, kdy se pozornost přesunula k pojmu oběť. Tím se zabývá poměrně nová disciplína, kterou je viktimologie. Vznikla jako součást kriminologie a dodnes ji za ni někteří autoři považují. Za jednoho z prvních průkopníků v této oblasti může být považován Hans von Hentig⁶⁸. Ten zastával názor, že na zločin nelze pohlížet pouze z pohledu, kdy je jediným jeho viníkem konající pachatel, že si svého pachatele spoluutváří i oběť. Pojem viktimologie definoval v roce 1975 Schneider, jako nauku o oběti. Podle Schneidera se za oběť považuje nejen osoba, ale také třeba morálka a právo, které jsou pak konáním určitého pachatele ohroženy. Za pojem oběť podle něj tedy mohou být označeny lidské bytosti, ale také sociální skupiny a abstraktní hodnoty.⁶⁹ Jinak však pojem oběti vymezuje kriminalistická viktomologie, která vznikla později, jako samostatná část kriminalistiky, aby tak přispěla k procesu odhalování a vyšetřování trestných činů. Podle ní je totiž za oběť považována pouze určitá osoba, která v souvislosti se spácháním trestného činu utrpěla újmu. V případě sériových vražd se jistě budeme zabývat především újmou na samotném životě člověka. V kriminologii i v kriminalistice se dá hovořit o újmách dvojího druhu:

- **Primární újma** – Proces vzniku primární újmy se nazývá primární viktimizace. Jedná se o přímý následek jednání pachatele a to jak v době páchaní trestného činu, tak i bezprostředně po něm. Tato újma vzniká přímo oběti trestné činnosti.⁷⁰

⁶⁷ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vraždů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vraždů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.58. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

⁶⁸ Žil v letech 1888- 1974.

⁶⁹ HERETIK, Anton. *Forezná psychológia: pre psychologov, právnikov, lekárov a iné pomáhajúce profese*. 2., preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004. s.ISBN 80-10-00341-7.

⁷⁰ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., preprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.67. ISBN 80-7179-878-9.

- **Sekundární újma** – Ta většinou vzniká s časovým odstupem po dokonání trestné činnosti, jako jeho zprostředkovaný následek a nazývá se sekundární viktimizací. V některých případech je způsobena samotným pachatelem, který způsobil primární újmu, ale toto pokračující chování již nelze považovat za trestný čin. Podle mého názoru možno použít jako příklad případ sériového vraha Alberta Hamiltona Fishe, který byl odsouzen a popraven za vraždu minimálně 15 dětí. Primární újmu a tedy primární viktimizací byla jistě újma na životě, kterou svým obětem způsobil. Za sekundární viktimizaci bych v jeho případě považovala fakt, že několik týdnů po vraždě psal dopisy rodičům zavražděných dětí, kde jim detailně popisoval, jak děti týral, vraždil a posléze i snědl.⁷¹ Sekundární újma však vždy nemusí být vyvolána pouze jednáním samotného pachatele. Může být způsobena reakcí okolí, ale také třeba i orgány činnými v trestním řízení, jako jsou například obhájci.⁷² Také jí však zapřičiňuje samotné projednávání věcí před soudem, ale také o nevhodný přístup policie.⁷³

Zařadit oběti do skupin se snaží odborníci na celém světě. Vzniklo tak několik typologií. Domnívám se však, že některé z nich nejsou aplikovatelné na oběti sériových vrahů, jelikož se mimo jiné zabývají zkoumáním jejich chování po spáchání činu, což samozřejmě z logických důvodů u obětí sériových vrahů není možné. První z nich uvádí egyptský viktimolog E.A.Fattah, podle něhož se oběti dělí do 5 základních typů:

- **Zúčastňující se oběť** – Kdy činu předchází interakce mezi pachatelem a obětí, která ovlivňuje pachatelovu motivaci.
- **Nezúčastňující se oběť** – Pokud pachatel svou oběť před činem pozoruje či sleduje, dělá to tajně tak, aby nedošlo k interakci mezi nimi a oběť pachatele poznala až při samotném útoku.
- **Provokující oběť** – V tomto případě by se snad dalo říct, že oběť mohla špatně odhadnout vzniklou situaci a neuvědomila si její vážnost, nebo zavčasu neodhalila úmysl pachatele.⁷⁴ V tomto případě mi přijde zajímavé zmínit

⁷¹ BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vrazích*. Plzeň: Nava, 1994, s.27-28. ISBN 80-85254-35-2.

⁷² MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.44 - 45. ISBN 80-7179-878-9.

⁷³ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.103. ISBN 9788073802134.

⁷⁴ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.102. ISBN 9788073802134.

studii M. Wolfganga, který ze vzorků 588 Filadelfských vražd v letech 1948-1952 došel k závěru, že v celých 26 % případů nesla na vraždě podíl i oběť, jelikož pachatele vyprovokovala.⁷⁵

- **Latentní oběť** – Jedná se o oběť, jejíž újma není veřejně známá.
- **Nepravá oběť** – U tohoto typu oběti směřoval útok jiným směrem a oběť byla v nesprávném čase na špatném místě.⁷⁶

Další možné rozdělení uvedl v roce 2004 J. Zapletal, který zde rozlišoval mezi obětí, která si **viktimizaci zavinila**, a to buď individuálně tím, že pachateli překážela v jeho jednání, či jej provokovala, nebo byla součástí rizikové skupiny, za kterou jsou považovány například prostitutky, nebo si **viktimizaci nezavinila** a oběť se stala třeba jen díky svému neopatrnému chování.⁷⁷

3.3.1 VIKTIMNOST

Profesor Anton Heretik tvrdí, že je to náchylnost člověka, stát se obětí trestného činu. Dalo by se snad i říct, že se jedná o souhrn znaků, které jsou pro oběti typické. Některými takovými znaky, by mohl být například životní styl, povolání, nadměrná viditelnost nebo také naopak život na pokraji společnosti, jako je tomu třeba u bezdomovců.⁷⁸

Podle mého názoru jsou však oběti sériových vrahů velice rozdílné skupiny a jejich společné znaky nelze dobře specifikovat. Je pak třeba se zaměřit na oběti jednotlivých sériových vrahů, jelikož ty velice často společné znaky vykazují. Nechvalně známý Jack Rozparovač, který však nebyl nikdy dopaden, se zaměřoval na mladé prostitutky, které žily v Londýně. Nebo mnou již zmíněný Andrei Romanovich Čikatilo vyhledával většinou děti, nespecifikovaného pohlaví. Theodore Robert Bundy se stal pronásledovatelem zejména mladých dívek. Kolumbijský vrah Luis Alfredo Gavarito zavraždil více než 189 chlapců ve věku od 8 do 16 let. Lionel Jeffrey Dahmer pro své sexuální choutky a následné vraždy

⁷⁵ TOMÁŠEK, Jan. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010, s.150. ISBN 9788024729824.

⁷⁶ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.102. ISBN 9788073802134.

⁷⁷ GILLERNOVÁ, Ilona a Hedvika BOUKALOVÁ. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, s.150. ISBN 8024612933.

⁷⁸ HERETIK, Anton. *Forenzní psychologie: pre psychologov, právnikov, lekárov a iné pomáhajúce profese*. 2., preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004. s.304-305. ISBN 80-10-00341-7.

vyhledával mladé homosexuály. Jana Fabiánová si svou zlost vybíjela na starších mužích. Je tedy zřejmé, že oběti se u jednotlivých sériových vrahů různí.

Z Radfordské databáze sériových vrahů však vyplývá, že v průměru jsou ohroženější skupinou ženy. Zatímco mužských obětí bylo podle měření z roku 2013 44,54 %, žen bylo 55,46 %. Dále ve svých statistikách uvádí, že převažují oběti bílé pleti, kterých je 68 % z celkového počtu obětí.⁷⁹ Jiný výsledek však uvádí ve své publikaci doktorka Jiřina Hofmanová. Podle výzkumu, který je zaměřen na 5084 obětí vražd v České republice, v letech 1990-2009, byli převažující skupinou obětí dospělí muži české národnosti, ve věku 20-29 let a 40-49 let, jež tvořili celých 48,7 % z celkového počtu obětí vražd. U dospělých žen se pak jednalo o 36,2 %. Zbylé kategorie tvořili cizinci a novorozenci.⁸⁰ Ovšem považují za nutné poznamenat, že výzkum doktorky Hofmanové byl zaměřen na vraždy obecně, nikoliv na vraždy spáchané sériovými vrahy.

Je však třeba podotknout, že z kriminalistického hlediska se role oběti jeví jako velice důležitá. V případech, kdy identita oběti není známa, nebo oběť není nalezena vůbec, je vyšetřování vraždy ztíženo. Jednak je tedy třeba zjistit identitu oběti a zajistit stopy, jejímž nositelem je často právě oběť sama a které mohou přispět k identifikaci pachatele.⁸¹

⁷⁹ Radford/ FGCU, Serial Killer Database Research Project. [online]. [cit. 2014-03-06]. Dostupné z: <http://skdb.fgcu.edu/info.asp>.

⁸⁰ HOFMANOVÁ, Jiřina. *Jak se vraždí v Česku: studie vražd spáchaných v letech 1969-2009*. Vyd. 1. Praha: Jaroslav Hofman, 2011, s.32-33. Antologie násilí. ISBN 978-80-904379-1-3.

⁸¹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.42. ISBN 8020604235.

4 TRESTNÝ ČIN VRAŽDY A JEHO ZÁKLADNÍ ZAŘAZENÍ A DEFINICE

Trestný čin vraždy patří mezi trestné činy proti životu a zdraví a trestní zákoník ho postihuje nejpřísněji ze všech trestných činů. Vražda je upravena v § 140 trestního zákona – zákon č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů a to jeho zvláštní části – tedy v části druhé, kde se jeho hlava první věnuje okruhu trestných činů proti životu a zdraví. Paragraf 140, který je věnován právě vraždě zní takto:

§ 140

Vražda

(1) Kdo jiného úmyslně usmrtí, bude potrestán odnětím svobody na deset až osmnáct let.

(2) Kdo jiného úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení, bude potrestán odnětím svobody na dvanáct až dvacet let.

(3) Odnětím svobody na patnáct až dvacet let nebo výjimečným trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 nebo 2

- a) na dvou nebo více osobách,
- b) na těhotné ženě,
- c) na dítěti mladším patnácti let,
- d) na úřední osobě při výkonu nebo pro výkon její pravomoci,
- e) na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti,
- f) na zdravotnickém pracovníkovi při výkonu zdravotnického zaměstnání nebo povolání směřujícího k záchraně života nebo ochraně zdraví, nebo na jiném, který plnil svoji obdobnou povinnost při ochraně života, zdraví nebo majetku vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona,
- g) na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání,

- h) opětovně,
- i) zvlášť surovým nebo trýznivým způsobem, nebo
- j) v úmyslu získat pro sebe nebo pro jiného majetkový prospěch nebo ve snaze zakrýt nebo usnadnit jiný trestný čin nebo z jiné zavrženíhodné pohnutky.

(4) Příprava je trestná.⁸²

4.1 POJEM SMRT

Předmětem ochrany je zde lidský život, z čehož vyplývá, že předmětem útoku je u trestného činu vraždy pouze živý člověk. Tím je myšleno dítě, které přestalo být lidským plodem – zde je důležitým mezníkem okamžik porodu a dále pak dospělý člověk až do smrti v biologickém smyslu. Pojem biologický smysl se užívá, aby došlo k jasnému oddělení od pojmu klinické smrti. Klinickou smrtí se rozumí zastavení životně důležitých funkcí jako je činnost srdce a dýchání.⁸³ K této otázce se vyjádřil Nejvyšší soud. V nálezu mimo jiné konstatuje, že díky vyspělosti medicíny, klinickou smrt, která by v dobách minulých vedla nutně ke smrti biologické již nelze považovat za smrt ve smyslu té, kterou nám podává trestní zákoník, jelikož je dnes možná obnova těchto činností, která způsobí záchranu života.⁸⁴ Klinická smrt je tedy zástavou vitálních funkcí, a jelikož je jejich obnova možná, úmyslný útok proti životu člověka, kterým by došlo ke klinické smrti, ale díky lékařskému zákroku by se je podařilo včas obnovit, považoval za pokus trestného činu vraždy. Pro určení okamžiku smrti je tedy rozhodující biologická smrt mozku, tedy cerebrální smrt, kterou může konstatovat pouze lékař a z níž je návrat do života vyloučen. Soudně lékařské praxe dělí smrt samotnou na dvě základní kategorie a těmi jsou smrt přirozená a smrt násilná. Smrtí přirozenou se má na mysli smrt nenásilná z vnitřních příčin a dále se dělí na smrt náhlou, neočekávanou a smrt očekávanou. Pro účely mé diplomové práce je však podstatnější definice smrti násilné, která je na rozdíl od smrti přirozené smrtí z vnějších nepříznivých vlivů. Je důležité si uvědomit, že násilná smrt však nemusí

⁸² § 140 Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸³ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.1460. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

⁸⁴ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 16 .6. 1976, sp. zn. Tpjf 30/1976.

být nutně následkem trestného činu, tedy smrti způsobené jednáním druhé osoby. Může se totiž jednat také o náhodu či sebevraždu.⁸⁵

4.2 SKUTKOVÁ PODSTATA TRESTNÉHO ČINU VRAŽDY

Lidský život je chráněn nejen na úrovni zákonné, ale také na úrovni ústavní. V Listině základních práv a svobod se v článku šestém dočteme, že každý má právo na život a nikdo nesmí být života zbaven.⁸⁶ Bližší úprava ochrany života a úprava, kterou se ve své práci budu zabývat prioritně, je však stanovena v trestním zákoníku.

Jedním z formálních znaků trestného činu je právě skutková podstata trestného činu. Jedná se o právní formu, která vyjadřuje typové znaky trestného činu, které jsou uvedeny v zákoně. Jedná se tedy o souhrn objektivních a subjektivních znaků, podle kterých se jednotlivé trestné činy určují a dále pak od sebe jednotlivě odlišují.⁸⁷

Prvním znakem skutkové podstaty je **objekt** trestného činu, kterým je u trestného činu vraždy lidský život. Je proto důležité vymezení počátku a konce lidského života, kterému jsem se již věnovala výše. Jak jsem již zmínila, smrt a okamžik, kdy k ní došlo, musí vždy konstatovat lékař. V některých případech je totiž přesné vymezení okamžiku smrti nezbytné. Mohlo by tomu tak být například ve chvíli, kdy by se pachatel pokusil zabít oběť, ale ta již byla mrtvá předtím. Pak by totiž čin nemohl být posouzen jako vražda, ale pouze jako pokus vraždy. Neméně důležité je přesné vymezení okamžiku smrti například pro účely transplantace dle zákona č.285/2002 Sb. – tedy takzvaného transplantačního zákona.⁸⁸

Objektivní stránka je dána usmrcením, tedy způsobením následku, načež není přesně definován způsob provedení.⁸⁹

⁸⁵ KVAPILOVÁ, Helena a Michal DOGOŠI. *Soudní lékařství pro právníky a policisty*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.27-28. ISBN 9788073800598.

⁸⁶ Čl.6 Zákon č.2/1993 Listina Základních práv a svobod.

⁸⁷ JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013, s. 156. ISBN 9788087576649.

⁸⁸ Podle § 10 Zákon č.285/2002 Sb., zákona o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů, lze provést odběr od dárce pouze v případě, že byla zjištěna smrt. V některých případech je u transplantace nutnost co nejrychlejšího odběru, což znamená, že k němu může dojít i do dvou hodin od smrti dárce za splnění mnoha zákonem stanovených podmínek, z níž jednou ze zásadních je sepsání protokolu, který je součástí zdravotnické dokumentace dárce a pod níž se musí podepsat lékaři, kteří smrt dárce zjistili.

⁸⁹ HASCH, Karel. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013, s.523-524. ISBN 9788087576649.

Subjekt trestného činu vraždy může být kdokoliv, je tedy obecný.

Subjektivní stránka je dána úmyslem pachatele, který musí směřovat k usmrcení člověka. Z důvodové zprávy vyplývá, že u všech vražd však míra úmyslného způsobení následku nemusí být stejná. Proto bude také přísněji sankcionován ten pachatel, který úmyslně usmrtí s rozmyslem nebo po předchozím uvážení. Vztah pachatele k následku tedy musí být aktivní a z výsledku dokazování musí jasně vyplynout.⁹⁰

4.3 DRUHY VRAŽD

Podle míry úmyslného způsobení následku dělíme vraždy na vraždu prostou a vraždu, která je spáchána s rozmyslem nebo po předchozím uvážení.

Vražda prostá - Je vraždou, která je upravena v prvním odstavci § 140 trestního zákoníku. Jako neúčelnější se jeví její definice negativním způsobem. Přesněji řečeno tedy že se nejedná o vraždu, podle odstavce druhého, kterou by pachatel předem promýšlel, nebo by došlo k jejímu předchozímu uvážení. Také se však ani nejedná o situaci, kdy by, jako je tomu u zabití, pachatel jednal v silném rozrušení ze strachu, úleku, zmatku či po předchozím zavrženíhodným jednáním poškozeného. Pachatel tedy jednal v náhlém hnutí mysli.⁹¹ Velmi často se v tomto případě jedná o vraždy z afektu, kterým mohou předcházet emotivně náročné situace.⁹² Mnohdy je tedy řeč o vraždách, ke kterým dochází v rodině, na oslavách, v hospodách či při hádkách a rozepřích. Pro tyto vraždy je pak charakteristickým rysem, že jsou páčány beze zbraně a jejich pachatelé, se pak často doznávají, ať již pod tíhou důkazů či vlastního svědomí. Někdy jim ani nic jiného nezbyde, jelikož jejich obhajoba nebyla dopředu nijak rozmyšlena a navíc jsou v poměru k vraždám s rozmyslem či předchozím uvážení častěji páčány před přítomnými svědky.⁹³

Vražda s rozmyslem nebo po předchozím uvážení – Jedná se o ustanovení, které se nachází v druhém odstavci § 140 a vůči výše zmíněnému ustanovení je vztahu speciality. Důležitým pojmem, který je zde třeba zmínit a který

⁹⁰ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.1464. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

⁹¹ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.1467. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

⁹² Podle komentáře je však nutné zvážit, zdali vyvolání afektu a následná vražda nebyla součástí plánu, aby se tak pachatel mohl například hádkou se svou družkou zbavit zábran. Komentář s.1469.

⁹³ PJEŠČAK A KOL., Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.30-31.

vychází z oblasti psychologie, je premediace. Jedná se o myšlenkový uvážený proces, jakousi vědomou psychickou aktivitu pachatele, při níž dochází ke zvažování možností a jimž pachatel vědomě uvažuje a plánovaném činu. Při premediaci může pachatel zvažovat možnosti, varianty, důsledky a další věci, které budou později hrát roli při páchání trestné činnosti. Vždy se toho však dopouští vědomě. Premediaci rozlišujeme ve dvou formách a to ve formě rozmyslu a předchozího uvážení. Podmínku zde tvoří fakt, že pachatel v tomto případě musí vědět, či být srozuměn s tím, že svým jednáním způsobí smrt jiného. Je jisté, že tato vražda, tedy vražda s rozmyslem či po předchozím uvážení je společensky závažnější. Pachatel zde měl totiž možnost nad svým činem přemýšlet, domyslet důsledky a projít si stádii, z nichž některá jej mohla od jeho trestné činnosti odrazovat.⁹⁴ V tomto případě dochází k vraždě, kterou má pachatel možnost předem zvážit. Je však také nezbytné rozlišit pojmy rozmyslu a předchozího uvážení.

V případě rozmyslu jde podle Jelínkovy učebnice trestního práva hmotného „o méně intenzivní stupeň racionální kontroly pachatele nad trestným jednáním“, než je tomu u předchozího uvážení. Může tedy jít i o krátkou úvahu, ke které dochází bezprostředně nebo krátkou dobu před spácháním činu. Má se zde za to, že měl pachatel možnost své jednání zvážit a posléze od něj i upustit.⁹⁵ Avšak na rozdíl od předchozího uvážení zde nedošlo k většímu plánování nebo konkrétnějšímu rozmyšlení činu.

Jinak je tomu ale u předchozího uvážení, které se považuje za jakousi vyšší formu úvahy. V případě předchozího uvážení totiž dochází často také k tomu, že si pachatel svůj čin nejen dobře promyslí a naplánuje skutečnosti jeho provedení, ale také promyslí i detaily svého činu, jako místo, doba nebo způsob spáchání. Ale také například opatření si zbraně. Toto detailní plánování je však pouze možností, ne podmínkou. V zásadě bude totiž stačit, aby si pachatel předem promyslel základní skutečnosti, které se týkají spáchání vraždy, v závislosti na jeho rozumové vyspělosti. Tyto skutečnosti se pak v průběhu mohou také měnit v závislosti na přizpůsobení se dané situaci a okolnostem.⁹⁶

⁹⁴ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.1467-1468. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

⁹⁵ HASCH, Karel. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013, s.525-526.

⁹⁶ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.1468-1469. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

4.4 VRAŽDA SPÁCHÁNA OPĚTOVNĚ

Ve třetím odstavci § 140 TZ nalezneme několik kvalifikovaných skutkových podstat, jimiž zákonodárce zohledňuje vážnost páčání takovýchto zločinů a s tím spojenou nutnost tyto činy přísněji postihovat. Pro potřeby mé diplomové práce považuji za nezbytné zabývat se zejména § 140, odstavcem 3, písmenem h), kde jsou upraveny vraždy, které jsou páčány opětovně. Jsou tím myšleny případy, kdy pachatel trestný čin, který je uveden v odstavci 1 nebo 2 opakuje, tedy souběh trestných činů dle § 140.⁹⁷ Od sebe je však nutno odlišit **opětovnost**, tedy situaci, kdy pachatel v minulosti již trestný čin vraždy spáchal, ale není rozhodné, zda za něj byl také odsouzen a dále pak **zvláště nebezpečnou recidivu**, u které se pak předpokládá, že pachatel byl za trestný čin spáchaný jím v minulosti již také pravomocně odsouzen. Opětovnost a zvláště nebezpečná recidiva mají společný základ, tedy to, že v minulosti došlo ke spáchání trestného činu vraždy. Nedochozí však k jejich vzájemnému vyloučení, mohou tak stát vedle sebe. Jde totiž o to, že zvláště nebezpečná recidiva pokrývá okolnosti, které nelze zařadit do rámce opětovnosti.⁹⁸

⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.1476. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

⁹⁸ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 1. 1994, sp. zn. 3 To 77/1993.

5 VYŠETŘOVÁNÍ

Následující kapitola již bude věnována velice obtížné činnosti kriminalistů, samotnému vyšetřování sériových vražd. Jedná se o značně složitou disciplínu, jelikož zpočátku nemusí být v některých případech jasně zřejmý ani fakt, že jde o trestný čin vraždy. Často se může tento fakt snažit utajit sám pachatel, například tím, že inscenuje nepravdivé skutečnosti.⁹⁹ Mezi ně může patřit nejen pachatelova snaha zmást kriminalisty tím, že předstírají nešťastnou náhodu nebo neopatrnost oběti, ale také se uchylují k předstírání sebevraždy oběti, kdy výjimkou není padělání dopisu na rozloučenou nebo destrukce těla ve snaze utajit pravou příčinu smrti. V tomto případě pak pachatel může například zapálit dům oběti, shodit její tělo z vysokého mísa nebo ji položit na koleje.¹⁰⁰ V některých případech pachatelovi může narávat, že samotní vyšetřovatelé chybně vyhodnotí situaci a vraždu považují za sebevraždu. K takovému pochybení policie došlo například v případě prvních vražd manželů Stodolových, kdy u první vraždy došlo k chybnému vyhodnocení situace lékařem, který byl přivolán na místo činu a později i patologa, který u oběti přehlédl zlomeninu jazyky a vyhodnotil případ jako sebevraždu. U dalších vražd manželů Stodolových zase policie nevěnovala pozornost odcizeným věcem nebo nebrala vážně skutečnost, že patolog konstatoval možnost cizího zavinění a vraždy byly uzavřeny jako zřejmé sebevraždy, což samozřejmě prospívalo pachatelům, kteří se poté v pocitu beztrestnosti dopustili ještě několika dalších vražd, než byli odhaleni.¹⁰¹ U sériových vražd považují za velice náročné rozpoznat a určit, že je vraždu možné podřadit pod sérii. Sériový vrah, který své činy dopředu plánuje, může záměrně měnit své způsoby páčání, místa činu nebo zbraně, čímž mnohdy již tak těžkou práci kriminalistům ještě více komplikuje. Kriminalisté musí svou práci neustále přizpůsobovat podmínkám, které jsou často proměnlivé a přizpůsobené mnoha faktorům. To může mít také za následek, že se vnitřní obsah vyšetřování stále mění. Tato proměnlivost se nazývá situovaností vyšetřování.¹⁰² Není také pochyb o tom, že pachatelé sériových vražd mají často bohatou kriminální zkušenost, ať již z předešlého vraždění nebo jiné kriminální

⁹⁹ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.41.

¹⁰⁰ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.36.

¹⁰¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vraždů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vraždů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.411-414. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4371-4.

¹⁰² MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.61. ISBN 8020604235.

činnosti, která jim může bezesporu jejich činy velice usnadňovat, jelikož se již v minulosti setkali s prací kriminalistů a mohou se tak vyvarovat chyb, či zdokonalovat provedení svého činu, načež důležité informace jim pro jejich úspěšný postup poskytne také společnost spoluvězňů, při trestu odnětí svobody.¹⁰³

5.1 TYPICKÉ STOPY

Vycházejíc ze slov profesora Musila, popsala bych trestný čin jako: „Jeden z materiálních jevů objektivní reality, který spočívá ve vzájemném působení pachatele a jím použitých prostředků na jedné straně a okolního prostředí i vědomí lidí na straně druhé.“ Když na sebe tyto objekty navzájem působí, dochází mezi nimi k přenášení vlastností. To se pak projevuje jako změny v prostředí materiálním a ve vědomí lidí. Nejedná se však o všechny změny, ke kterým dochází. Jsou pro ně stanovena kritéria. Těmi jsou například souvislost s danou událostí, dále musí trvat nejméně po dobu od jejího vzniku do zjištění a tato změna musí být kriminalisty dekódovatelná. Důležité je také poznamenat, že stopy podléhají různým vlivům, v rámci nichž mohou také zaniknout, ať již vlivem úmyslného zničení stop pachatelem či například působením přírodních vlivů.¹⁰⁴ Pro trestný čin vraždy je vznik četného množství stop typický. Mohou pak být zanechány na různých nositelích.¹⁰⁵ Díky tomu dochází k rozlišení na stopy materiální a stopy paměťové.¹⁰⁶

5.1.1 MATERIÁLNÍ STOPY

Tyto stopy jsou typickou skupinou stop, které vznikají při spáchání trestného činu vraždy. Mohou se vyskytovat na různých místech, ať už se jedná o samotné místo činu, místo, kam pachatel oběť po vraždě přemístil, nebo se jí pokusil uschovat. Materiální stopy se však také často nacházejí na předmětech, které pachatel ke spáchání trestného činu použil, jako je třeba vražedný nástroj. Samo tělo oběti je nositelem mnoha stop, ať se již jedná o stopy, které jsou přímo na těle nebo na oděvu,¹⁰⁷ a však neřadíme zde stopy, které se nacházejí v lidském

¹⁰³ STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s.63. ISBN 8086898954.

¹⁰⁴ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.76-77. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁰⁵ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.217. ISBN 8020604235.

¹⁰⁶ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.75. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁰⁷ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007. ISBN 9788073800420.

vědomí.¹⁰⁸ V minulosti byla patrná snaha kriminalistů stopy co nejúčelněji rozdělit. Tyto snahy však nebyly zcela úspěšné. V současné době se asi nejvíce používá toto základní dělení materiálních stop:

- Stopy, které obsahují informaci o **vnějších vlastnostech objektu**, který stopu vytvořil. Zde lze zařadit například stopy daktyloskopické.
- Stopy, které obsahují informaci o **vnitřních vlastnostech objektu**, který stopu vytvořil. Jedná se například o stopy biologické.
- Stopy, které obsahují informaci o **funkčních a dynamických vlastnostech objektu**, který stopu vytvořil. Například stopy chůze.
- Stopy, které obsahují **komplexní informaci o vlastnostech objektu**, který stopu vytvořil. Sem patří informace, která lze zařadit alespoň do dvou dříve zmíněných skupin.¹⁰⁹

Znalost a orientace v jednotlivých stopách je důležitou součástí vyšetřování vražd. Jedná se však o velice rozsáhlou problematiku, proto se alespoň okrajově dotknu některých z nich.

BIOLOGICKÉ STOPY

Pro trestný čin vraždy jsou zvlášť typické stopy biologické. Ať už se jedná o stopy, které pocházejí z těla oběti, nebo stopy analogické biologické, které pochází z těla pachatele a na tělo oběti mohou být přeneseny. Ve většině případů se pak jedná o stopy, jako je krev, tělní tekutiny, výměšky, vlasy, chlupy a podobně.¹¹⁰ Stopy lze také dělit podle různých kritérií. Jako důležité se mi jeví dělení stop, podle způsobu jejich vzniku:

- Stopy, které se oddělí spontánně od lidského organismu (moč, sliny, ejakulát...)
- Stopy, které vznikly násilným oddělením od lidského organismu (krev, kosti, tkáň...)

¹⁰⁸ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.82. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁰⁹ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s.122-123. ISBN 9788073803964.

¹¹⁰ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.217. ISBN 8020604235.

- Stopy, které se oddělují po smrti člověka (kosterní nálezy, úlomky kostí...)¹¹¹

Ke klíčovému zvratu ve vyšetřování vražd došlo aplikací **molekulární biologie**, vědního oboru, který vznikl v 50. letech. Díky němu došlo k obrovskému vývoji na poli identifikace osob, podle velice malých biologických stop. Základem je deoxyribonukleová kyselina, známá jako DNA, která je nositelem genetické informace a je součástí všech organismů. K využití v České republice došlo poprvé u známého případu vraždy 19leté studentky Masarykovy univerzity v Brně a to v roce 1992.¹¹² Na těle studentky Jany Krkošové bylo objeveno 31 bodnořezných ran. Na místě byla kromě velkého množství její krve objevena i krev, která studentce nepatřila. Podezřelý byl Milan Lubas, který měl ale stejnou krevní skupinu, jako dívka. Kriminalisté požádali o pomoc docenta Feráka z Bratislavy, který se zabýval analýzou DNA. Díky tomu došlo k usvědčení pachatele.¹¹³

MIKROSTOPY

Tato skupina stop v poslední době narůstá na významu. Jedná se o poměrně novou kriminalistickou kategorii, která je využívána pouze několik desítek let. Mikrostopa je materiální stopa, od stopy v klasickém smyslu se však liší svou nepatrnou velikostí. Její dělení je následující:

- Mikrostopy s povahou mechanoskopických a balistických stop
 - Mikrostopy, jako část homogenního celku (chemikálie, koření...)
 - Mikrostopy, jako část nehomogenního celku (zemina...)
- a jiné, jako tvořené biologickými materiály, textilními vlákny atd.¹¹⁴

Uspořádání mezinárodního kriminalistického symposia ve Varšavě v roce 1972 se považuje za počátek vzniku mikrostop. V Československu se jimi však jako první zabýval až Pavel Mencl a to v roce 1978.¹¹⁵ Od té doby je tato disciplína

¹¹¹ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s.158. ISBN 9788073803964.

¹¹² STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s.304-306. ISBN 9788073803704.

¹¹³ KNAPOVÁ, Adéla. Dokonalá vražda neexistuje. *Www.reflex.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/52695/dokonala-vrazda-neexistuje.html>

¹¹⁴ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.87-89. ISBN 80-7179-878-9.

¹¹⁵ STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s.297-298. ISBN 9788073803704.

velice využívána, zejména v trestních věcech, kde se nenachází mnoho důkazů a mikrostopy mohou vést k vypátrání pachatele.

ODORILOLOGIE

Odorilologie se zabývá zkoumáním pachových stop, a díky nim následně identifikaci osob a věcí. Hlavním smyslem je zkoumání pachu lidského a také hledání drog a výbušnin. Z lidského pachu jsou pro odorologii důležité zejména lidský dech a pot, které jsou pro každého člověka neměnné a také individuální.¹¹⁶ Lidskými smysly nejsou tyto pachové stopy zjistitelné, proto se takové stopy i s jejich nosiči zajišťují na speciální snímač, který se přiloží přibližně na dvacet minut a poté se zavře do skleněné nádoby, kterou je pachová konzerva, ve které se pach uchová asi jeden rok. Do té doby je možnost použití speciálně cvičených psů. Psovi se dá očichat pach konkrétní osoby a poté je vpuštěn do místnosti, kde se nachází několik pachových konzerv. U té správné musí pes zaštkat nebo zalehnout.¹¹⁷ Užívání této metody se v Československu datuje od roku 1974, ovšem bez používání pachových konzerv se vyvinuté smysly psů využívali k identifikaci pachatele již Římské říši a to ve 3. století př. n. l.¹¹⁸ Tato metoda je značně subjektivní, při její aplikaci musí dojít k opakování. Podle profesora Rybáře díky ní sice lze dojít k individuálnímu ztotožnění člověka, ale jako důkaz má pouze význam podpůrný.¹¹⁹ Známy je případ z roku 2011, kdy kriminalisté vyšetřovali znásilnění ženy na Střížikově. Pachatel svou oběť znásilnil a okradl na konečné zastávce tramvaje. O týden později volala žena policii s přesvědčením, že pachatele opět zahlédla v tramvaji. Muž byl zadržen a později také odsouzen a to na základě svědectví ženy a pachu, jehož vzorky byly zajištěny na poškozené po znásilnění a nyní se shodovaly se vzorky, odebranými ze sedačky v tramvaji, kterou podezřelý muž cestoval. Vzorky pachu však mladíkovi nepatřily. Byly to vzorky pravého pachatele, který tramvají cestoval hodinu před ním. V době, kdy byla tato

¹¹⁶ RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s.87. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 8086473031.

¹¹⁷ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.185-188. ISBN 80-7179-878-9.

¹¹⁸ STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s.290. ISBN 9788073803704.

¹¹⁹ RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s.89. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 8086473031.

skutečnost zjištěna, byl nepravý pachatel propuštěn z vězení, avšak již měl za sebou měsíce za mřížemi.¹²⁰

5.1.2 PAMĚŤOVÉ STOPY

Tyto stopy se uchovávají ve vědomí osob, které byly svědkem spáchané vraždy nebo okolností, které se vraždy týkaly. Většinou nebývají komplexní, poskytují tedy alespoň částečné svědectví o činu, který se udál. V některých případech poskytuje svědectví samotná oběť, pokud útok přežila. Ve vědomí pachatele se uchovávají stopy komplexní. Závažnost činu způsobuje, že si pachatel pamatuje i drobné detaily, které jeho čin provázely. Také proces zapomínání je zpomalován tím, že se ve svých vzpomínkách pachatel k okolnostem vraždy často vrací.¹²¹ Je ovšem nutno poznamenat, že svůj význam paměťové stopy ztrácí, pokud se stanou nedostupnými. Tak tomu může být v případě, že osoba, v jejíž paměti se stopy nacházejí, je sdělit nechce, jelikož v takové situaci nelze použít žádné prostředky, kterými by bylo možné dané informace od osoby získat. K úplnému ztracení paměťových stop dochází, pokud osoba zemře¹²². Předpokládám, že nejčastěji takováto situace nastává v případě, že jsou paměťové stopy zafixovány v paměti oběti, která neumírá bezprostředně po činu pachatele, ale například až v nemocničním zařízení a kriminalisté do té doby neměli možnost ji vyslechnout.

5.2 TYPICKÉ VYŠETŘOVACÍ SITUACE

Vyšetřovacími situacemi je míněn stav, ve kterém se vyšetřování v určitém okamžiku nachází. Určení takového stavu je důležité pro plánování dalšího postupu, který bude u vyšetřování vražd aplikován. Tyto situace také rozhodují o budoucí úspěšnosti daného vyšetřování. Pro usnadnění práce kriminalistům a větší úspěch při jejich pátrání se pro jednotlivé trestné činy, stejně jako pro vraždy, vytvářejí obecné a typické vyšetřovací situace. Orgány činné v trestním řízení by k nim měly přihlížet a přizpůsobit jim jejich budoucí směr vyšetřování, avšak každý případ se v detailech liší, proto je nutné se flexibilně přizpůsobovat dané situaci. S těmito situacemi a s jejich popisem a analýzou se kriminalisté musí potýkat zejména ve chvíli, kdy je nutno určit danému případu budoucí postup a směr, jakým

¹²⁰ SEĎOVÁ, Stáňa. Za násilníka pykal muž, který si po něm sedl v tramvaji. *Právo*. 2012, roč. 22, č. 276.

¹²¹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.217. ISBN 8020604235.

¹²² STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2006, s.87-88. ISBN 8086898954.

se bude vyšetřování ubírat.¹²³ Tedy nejčastěji k jejich analýze bude docházet na samém počátku vyšetřování vraždy, kdy jsou kriminalisté seznámeni s prvním podnětem, který vede k vyšetřování. Mezi typické vyšetřovací situace patří u sériových vražd následující:

5.2.1 JE DÁNO PODEZŘENÍ Z VRAŽDY, ALE CHYBÍ MRTVOLA

V tomto případě se jedná o osoby pohřešované nebo nezvěstné. V případech jako jsou tyto, je velice těžké prokázat, že k vraždě mohlo dojít, jelikož není přítomno tělo oběti, ze kterého by se daly vyčíst informace o provedení činu. Kriminalisté se tak musí zejména snažit objevit tělo.¹²⁴ Počátek této vyšetřovací situace však musí tvořit podezření, že nezvěstná osoba mohla být násilně usmrcena. Indicií může být mnoho, například krevní stopy, které se našly v místech, kde pohřešovaná osoba pohybovala či bydlela. Také pokud má okolí podezření, že se mohla stát obětí zločinu. Dalším faktorem může být, že nic v bytě oběti nenaznačuje, že by plánovaně odešla. To v praxi znamená, že se v bytě nacházejí osobní věci, které si dotyčný při odchodu z bydlíště v minulosti vždy bezpodmínečně bral sebou. Takovými věcmi mohou být doklady, klíče, mobilní telefon atd.

Situace, kdy mrtvola chybí je pro kriminalisty velice náročná. Je zapotřebí, aby od počátku postupovali při svém vyšetřování s nejvyšší pečlivostí a zajišťovali důkazy, které by později mohly být využity.¹²⁵

Postup u případu, kde měli kriminalisté důvodné podezření vraždy staré ženy, ale její tělo bylo objeveno až později, popisuje v knize Miroslava Kučery a Jana Stacha kriminalista Mgr. Jaroslav Čurda. V případě zmizelé stařenky Svobodové, která se záhadným způsobem ztratila z domu, bylo zjištěno, že někdo násilím do jejího obydlí vnikl a okradl ji. Na místě se našly také stopy krve. Vyšetřovatelé se tedy přiklonili k vyšetřování vraždy. Pachatel byl na základě důkazů odsouzen k trestu odnětí svobody a tělo stařenky se našlo na skládce až skoro o rok později.¹²⁶

¹²³ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.99-103. ISBN 80-7179-878-9.

¹²⁴ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.39-40.

¹²⁵ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.87. ISBN 9788073800420.

¹²⁶ KUČERA, Miroslav a Jan STACH. *Odhalená tvář zločinu: 24 autentických kriminálních případů*. V Praze: XYZ, 2010, s.7-17. ISBN 9788073883379.

5.2.2 JE DÁNO PODEZŘENÍ Z VRAŽDY A MRTVOLA JE NALEZENA

Nutno poznamenat, že tato varianta je obvyklejší, jelikož vyšetřování vraždy začíná povětšinou právě nalezením těla oběti, ať již rodinou, blízkými, či náhodnými kolemjdoucími. Na počátku vyšetřování pak vyvstává otázka, je-li **totožnost mrtvého známa či ne**. Podle mého názoru to značně ovlivňuje právě místo nálezu těla. Pokud je totiž mrtvola nalezena v prostředí, kde se za svého života pohybovala, je zde vysoká pravděpodobnost, že se najde někdo, kdo je schopen ji identifikovat. Pokud totožnost mrtvého od samého počátku známa není, vyšetřování se pak ubírá zejména směrem, který by jeho totožnost pomohl určit. Jistě se tedy zprvu kriminalisté pokusí ztotožnit mrtvolu s evidencí osob pohřešovaných, či sestavením portréty.¹²⁷ Takovéto portrétování probíhá prvotním vyfocením mrtvoly ve stavu, v jakém byla nalezena, ale pouze pro dokumentační účely. Pokud je to totiž podle stavu nalezeného těla možné, mrtvola bude pro identifikační fotografii upravena. Takové úpravy spočívají ve snaze, aby mrtvola vypadala co nejvíce, jako před smrtí. Mohou jí být teda sešity rány, může být nalíčena, učesána a její fotografie pak vznikají v poloze v sedě. Výslednou fotografii je možno upravit retušováním. Portrétní identifikace není ovšem jedinou možností, při pátrání po totožnosti mrtvoly jsou využívány také obory daktyloskopie, kriminalistická biologie, soudní lékařství a jiné.¹²⁸ Velice obtížná je však identifikace mrtvoly, která byla nalezena bez oblečení, na místě, které není v okolí bydliště oběti, někdy ani pravým místem činu.¹²⁹ Určení totožnosti pak znesnadňují také posmrtné změny těla, jako je hniloba, ke které v pokojové teplotě dochází již přibližně po sedmi dnech. Díky hnilobným plynům se pak tělo mrtvého změní k nepoznání a podle docentky Kvapilové a docenta Dogošiho se pak v případech neznámé identity mrtvého nedoporučuje přímé poznání mrtvého možnými pozůstalými.¹³⁰ Bohužel je běžnou praxí, že v případech, kdy identita mrtvého není zjištěna, vyšetřování nedospěje ke zdárnému konci a vraždy tak zůstávají neobjasněny.¹³¹ Někdy může kriminalistům ztěžovat identifikaci mrtvoly také fakt, že byla pachatelem rozčleněna. To může být jednak známkou ritualistických jednání, kterými se pachatel na své oběti „podepisuje“, ale nemusí

¹²⁷ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.217. ISBN 8020604235.

¹²⁸ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.157. ISBN 80-7179-878-9.

¹²⁹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.217. ISBN 8020604235.

¹³⁰ KVAPILOVÁ, Helena a Michal DOGOŠI. *Soudní lékařství pro právníky a policisty*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.79-80. ISBN 9788073800598.

¹³¹ MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, s.217. ISBN 8020604235.

tak tomu být vždy, častějším případem bude snaha, aby rozřezáním těla došlo k utajení činu. Profesor Musil v této souvislosti upozorňuje na rozlišení mezi rozčleněním defenzivním, jenž je snahou zakrýt trestný čin a ofenzivním rozčleněním těla, které svědčí o sadistické motivační struktuře.¹³²

5.3 PODNĚTY VEDOUcí K VYŠETŘOVÁNÍ A LATENTNÍ KRIMINALITA

Vyšetřování vraždy jako samotný proces vzniká získáním podnětu, na jehož základě je vzbuzeno podezření, že k ní mohlo dojít. Otázkou však také je, u kolika vražd k tomuto podnětu dojde a kolik vražd zůstane ve skupině latentní kriminality, tedy kriminality skryté. Obecně se má za to, že latentní kriminalita dosahuje až několiknásobku kriminality odhalené. Ovšem tato informace je jistě ne příliš přesvědčivá, jelikož není přesný způsob, jak se k takovýmto číslům dopracovat. Všeobecně se však usuzuje, že pro společnost závažnějších trestných činů, čímž vražda bezesporu je, je tendence dostat se do skupiny latentní kriminality poněkud menší, než je tomu u těch méně závažných trestných činů. Podle profesora Pješčaka je vzhledem k rozloze a počtu obyvatel České republiky důvodný předpoklad, že latence u vražd bude zcela minimální. Při jejím možném vzniku pak usuzuje, že důvodem, který by vedl k neodhalení, že se jedná o trestný čin vraždy, může být chybný a nepečlivý postup lékaře, který by na těle přehlédl, že u mrtvolky došlo ke smrti násilné. Logicky pak s jistým procentem latence u vražd počítá v kategorii osob, které se dlouhodobě pohřešují, protože právě u nich je velká pravděpodobnost, že již nejsou naživu.¹³³ Podle mého názoru lze s odstupem let pak u těchto pohřešovaných důvodně předpokládat, že již nejsou naživu, zejména je tomu tak jistě u starších osob, ovšem pokud nedoje k objevení jejich těla, nelze posoudit příčinu smrti a tedy ani variantu cizího zavinění.

Obecně lze podněty, které vedou k zahájení vyšetřování rozdělit do dvou skupin:

- Oznámení pohřešované osoby s podezřením, že se mohla stát obětí vraždy
- Oznámení o nález mrtvého těla, které vykazuje známky násilné smrti či části lidského těla.

¹³² GILLERNOVÁ, Ilona a Hedvika BOUKALOVÁ. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2006, s.96. ISBN 8024612933.

¹³³ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.41-42.

Tato oznámení pak mohou pocházet z mnoha zdrojů, kterými mohou být občané, různé organizace, zdravotní personál, ale také samotný pachatel, který učiní anonymní oznámení o svém činu.¹³⁴

5.4 POČÁTEČNÍ VYŠETŘOVACÍ ÚKONY

5.4.1 V PŘÍPADĚ POHŘEŠOVANÉ OSOBY – TEDY MRTVOLA CHYBÍ

V případě, kdy dojde pohřešování osoby, u které se vyskytlo podezření, že by se mohla stát obětí vraždy je zejména nezbytné, aby bylo vyšetřování zahájeno následujícími počátečními úkony.

VÝSLECH OZNAMOVATELE A PŘÍBUZNÝCH OSOB

Počátečním vyšetřovacím úkonem musí být v tomto případě nezbytně prvotní výslech osob, které pohřešování nahlásily, které jsou vůči pohřešovanému ve vztahu příbuzenském, anebo osob, které byly s dotyčným před jeho zmizením v kontaktu a mohly by tak mít informace, vedoucí k nalezení osoby pohřešovaného či jeho těla. Domnívám se, že by tyto osoby mohly také poskytnout kriminalistům informace, týkající se možného sporu či nedávného konfliktu pohřešovaného s jinou osobou, které by mohly být důvodem jeho zmizení. Podle mého názoru mohou být kriminalistům prospěšné zejména informace blízkých přátel o navázání nové známosti pohřešovaného. Při výslechu všech těchto osob je nutné postupovat opatrně a prověřovat alibi dotazovaných osob, jelikož není vyloučeno, že se mezi nimi nachází pachatel, který by také mohl záměrně poskytovat nepravdivé informace, aby tak narušil vyšetřování.¹³⁵

Základem takového výslechu je zejména zjistit vztah vyslýchaného k možné oběti vraždy, ale také k ostatním vyslýchaným účastníkům. Zpočátku musí kriminalista prověřit zejména věrohodnost vyslýchaného. Součástí toho je jistě také otázka, zdali vyslýchaný nemá záznam v rejstříku trestů. Po seznámení se s takovýmito informacemi by měl kriminalista vyslýchaného navést k monologické části výslechu, tedy požádat osobu, aby souvisle vypověděla jí známé skutečnosti, které by pro případ mohly být relevantní. Po této monologické části by pak měla následovat část dialogická, kdy se kriminalista bude vyslýchaného dotazovat, aby tak doplnil chybějící informace, či možné rozpory. Vždy ale ovšem tak, aby měl

¹³⁴ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.90-91. ISBN 9788073800420.

¹³⁵ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.43.

vyslýchaný možnost pátrat pouze ve vlastní paměti a nemohl odpověď nalézt v položených otázkách.¹³⁶

OPERATIVNĚ PÁTRACÍ OPATŘENÍ, VEDOUCÍ K NALEZENÍ OSOBY POHŘEŠOVANÉHO ČI TĚLA JEHO MRTVOLY

K těmto opatřením dochází zejména v místech, která jsou v co nejbližším okolí pobytu pohřešovaného, či na místech, kde by se pohřešovaný mohl pohybovat. Pokud kriminalisté na těchto místech nejsou úspěšní a není nalezen pohřešovaný ani jeho tělo, dochází k rozšíření míst, až na celostátní rozsah. Často se jeví jako účelné, zapojit do pátrání také širokou veřejnost,¹³⁷ ale hlavní tíhu pátrání nese policie ČR, což také vyplývá ze zákona o Policii České republiky.¹³⁸ Při pátrání také dochází k využívání speciální techniky, zapojení vojenských jednotek či využití policejních psů. Kriminalisté se také zaměřují na pátrání v bytech či na pracovišti pohřešované osoby, s cílem najít podezřelou korespondenci či důkaz, že pohřešovaný například odešel dobrovolně.¹³⁹

5.4.2 V PŘÍPADĚ, ŽE BYLA NALEZENA MRTVOLA

V předchozí kapitole jsem se již okolovali, že byla mrtvola nalezena, trochu věnovala. Zmínila jsem ale pouze důležitost poznání její identity a postupy, které jí provázejí. Teď však považuji za nezbytné zmínit důležité počáteční úkony, ke kterým v takové situaci dochází.

VÝSLECHY OSOB

Jako v předchozím případě, kdy nebyla nalezena mrtvola, je nutné po zjištění identity mrtvoly přistoupit k výslechu osob, které by mohly značně přispět ke zdárnému vyšetřování. Mezi takové osoby bych v prvním případě zařadila osobu, která nalezení mrtvoly oznámila. U té je podstatné zjistit především, za jakých okolností tato osoba mrtvolu objevila a jestli dotyčného poznává. Dále se oznamovatele zeptat, jestli na místě neviděl zbraň, či podezřelou osobu. Někdy se může stát, že je oznamovatelem přímo svědek, který viděl pachatele na místě činu. Pokud by byl svědek schopen pachatele nějakým způsobem identifikovat a popsat, mohl by tak významně pomoci při vyšetřování. Výslech svědka vychází z dikce

¹³⁶ STRAUS, Jiří. *Kriminalistická taktika*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008, s.111-112. ISBN 9788073800956.

¹³⁷ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.43.

¹³⁸ §68/1 Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky.

¹³⁹ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.429. ISBN 80-7179-878-9.

§ 101 TŘ a nařizuje, aby byla před samotným výsledkem vždy zjištěna totožnost vyslychaného.¹⁴⁰ Svědek má vždy vypovídat na základě vlastních poznatků, není tedy možné, aby se jeho výpověď zakládala na svědecké výpovědi, která mu byla předtím předložena orgánem činným v trestním řízení a kterou by on pak přijal za výpověď vlastní.¹⁴¹

Co se týče výslechu příbuzných oběti, okruh otázek je nutno přizpůsobit okolnostem daného případu. Mezi základní zjištění kriminalistů by však měly jistě patřit otázky, které se týkají životního stylu oběti, přátel, se kterými se oběť stýkala a známostí, které navazovala.¹⁴² Podle mého názoru je značně výhodné, pokud již v době výslechu mají kriminalisté alespoň přibližnou představu o době úmrtí, protože potom mají možnost se příbuzných a známých dotazovat na konkrétní den, plány, které oběť měla, ale také běžné činnosti, které v tyto dny vykonávala. Myslím si, že podle těchto výpovědí je pak i šance určit, jestli byla oběť vraždy také okradena, jelikož si lidé, kteří s ní byli naposledy v kontaktu, mohou také vzpomenout, co měla oběť na sobě a které věci měla v době vraždy u sebe.

OHLEDÁNÍ MÍSTA

Ohledání místa patří k těm nejdůležitějším úkonům, vychází z díkce § 113 TŘ. Je však důležité poznamenat, že místo, kde byla oběť nalezena, není vždy shodné s místem, kde k vraždě došlo. Důvodem nemusí být pouze záměrná činnost pachatele mrtvolu ukrýt nebo prostě jen ztížit činnost vyšetřovatelům, ale k pohybu mohlo dojít také za situace, že oběť nezemřela ihned po útoku pachatele a sama se tedy přemístila na jiné místo, kde zemřela.¹⁴³ Důkazem toho, že po samotném aktu usmrcení následovalo ještě přemístění oběti, může být ku příkladu skutečnost, že vzhledem ke zranění, která byla oběti způsobena lze předpokládat, že došlo ke značné ztrátě krve a množství krevních stop nalezených na místě tomu neodpovídá. Dále posmrtné změny na mrtvole svědčí o skutečnosti, že s tělem bylo následně manipulováno, na místě nejsou přiměřené stopy zápasu nebo jsou zde naopak stopy kol auta či rýhy od vlečení těla.¹⁴⁴ V takovém případě je třeba se zaměřit na zjištění

¹⁴⁰ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.431. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁴¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 16. 11. 1976, sp. zn. 4 Tz 23/1976.

¹⁴² MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.431. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁴³ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.92. ISBN 9788073800420.

¹⁴⁴ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.43.

pravého místa činu, kde by se důkazy mohly nacházet. Místo činu je důležitým nosičem informací, o spáchané vraždě, je tedy nutné nejen prohledat blízké okolí nálezu těla, ale také zvážit možnosti, kterou cestou pachatel z místa odcházel, jelikož na takových místech lze také zajistit významné stopy. Zajišťování stop samotných je pak úkolem expertů z různých oborů, s přihlédnutím k potřebám daného případu. Pozornost musí být věnována nejen místu, kde mrtvola leží, ale také uzlovým bodům, kterými jsou například krevní stopy, stopy po zápase, zbraň, stopy pachatele atd.¹⁴⁵ V případě, že tělo mrtvoly není celistvé, či je na místě nalezena pouze jeho část, je třeba si všimnout také obalů, ve kterých je zabaleno. I ty mohou být důležitým zdrojem informací. Kriminalisté pak musí po chybějících částech mrtvoly pátrat nejen v blízkém okolí, kde by se mohly nacházet, ale také ve vzdálenějších oblastech. Je zapotřebí hledat na všech místech, které by pachateli mohly sloužit jako úkryt. Takovými místy mohou být typicky odpadkové koše, kontejnery, sklepní prostory, studny, vodní nádrže či břehy řek.¹⁴⁶ K samotnému zajišťování stop pak dochází nejen in natura, tedy společně s předmětem, na kterém se nachází, ale také fotodokumentací, zajišťováním odlitků, odorologických stop atd. O získaných stopách se sepisuje protokol o ohledání místa činu. V takovém protokolu musí být zaznamenány nejen stopy samotné, ale také jejich druh, specifikace či čerstvost. Lepšímu znázornění mohou sloužit schématické náčrtky, ve kterých se zaznamenává rozložení stop, rozměry stop atd.¹⁴⁷ Při sepisování protokolu musí orgány činné v trestním řízení dbát na úplnost a přesnost takového protokolu, jelikož v některých případech již nelze ohledání opakovat, anebo jen za ztížených podmínek.¹⁴⁸

OHLEDÁNÍ TĚLA A PITVA

Výslechy blízkých osob, jakož i možných svědků a pátrání po stopách na místě činu či nálezu těla jsou pro vyšetřování velkým přínosem. Většinou je však největším nositelem stop tělo oběti, které je ústředním objektem vyšetřování. **K ohledání** dochází na místě činu nebo na místě nálezu mrtvého těla. Provádí ho lékař, který ovšem dbá na spolupráci s vyšetřovatelem. Podle profesora Pješčaka

¹⁴⁵ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.431- 432. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁴⁶ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.92- 93. ISBN 9788073800420.

¹⁴⁷ PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s.338-339. ISBN 9788073803964.

¹⁴⁸ ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, s.986. Velké komentáře. ISBN 9788074004285.

by bylo ideální, kdyby se vždy jednalo o lékaře, který by měl soudně lékařskou specializaci. Ten však nemusí být v dosahu a tak ohledání provádí lékař, který je zrovna po ruce.¹⁴⁹ Jeho prvním úkolem je pak konstatování, zda smrt skutečně nastala, posléze určit, kdy k ní došlo. K určení doby smrti lékař využívá určité časové rozmezí. U mrtvol, jejichž smrt nastala v době relativně nedávné, se doba úmrtí určuje s větší přesností. Lékař se řídí nejen zkoumáním rozvoje posmrtné ztuhlosti a posmrtných skvrn na těle oběti, ale také měřením teploty. Toto měření se nejčastěji provádí zavedením teploměru do konečnicku oběti a výpočtem podle Henssgeho nomogramu. Ten kalkuluje nejen s teplotou těla, teplotou okolí, ale také s hmotností těla oběti, načež v úvahu jsou brány i vrstvy oblečení, které má mrtvola na sobě a které zpomalují proces chladnutí těla. U mrtvol, jejichž teplotu je ještě možno naměřit, se doba úmrtí stanovuje nejsnadněji. Lze ji určit na hodiny. Doba úmrtí podle posmrtných změn lze pak určit v řádu dní. S největší obtížností se pak stanovuje doba smrti u mrtvol ve stádiu pokročilého hnilobného rozkladu, to lze v rádech týdnů i měsíců.¹⁵⁰ Skutečnosti o době smrti, ale také třeba o předběžném úsudku lékaře, jaká je příčina smrti, jsou zapisovány do protokolu, kam lékař zaznamenává také doposud zjištěná zranění. Byť tato zjištěná fakta nemají důkazní charakter, jistě urychlují a usnadňují práci vyšetřovatelům, kteří pak mohou s touto předběžnou verzí pracovat i před provedením bližší **pitvy**.¹⁵¹ Samotné provádění pitvy je postupem, ke kterému dochází v případě podezření, že osoba zemřela násilnou smrtí. Nařízena je orgány činnými v trestním řízení a to dle § 115 odst. 1 trestního řádu. Prováděna je dvěma lékaři z oboru soudního lékařství. Zde bych zmínila rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, podle něhož je nutné, aby byli tito dva znalci příbráni v souladu s § 105 odst. 2 TŘ, a to nejen k samotné pitvě a prohlídce mrtvoly, ale také k následnému hodnocení jejich výsledků.¹⁵² Pitváno je nejen tělo člověka, ale také jeho části, které byly nalezeny. Sama pitva se skládá ze zevní prohlídky, při které musí lékař konstatovat základní údaje, které se týkají výšky, věku hmotnosti, posmrtných skvrn a jednotlivých krajin těla, na nichž má charakterizovat poranění. Při vnitřní prohlídce dochází k pitvě tří hlavních dutin, lební, hrudní a břišní a následným odběrem biologického materiálu. Pitvu

¹⁴⁹PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.44-45.

¹⁵⁰KVAPILOVÁ, Helena a Michal DOGOŠI. *Soudní lékařství pro právníky a policisty*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.56-57. ISBN 9788073800598.

¹⁵¹PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.44-45.

¹⁵²Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 2. 1995, sp. zn. 7 To 289/1994.

provádějící lékař sepíše pitevní protokol.¹⁵³ Výsledkem pitvy by mělo být vždy zejména určení, kdy nastala doba smrti, co bylo její příčinou, popis zranění a mechanismus usmrcení oběti.¹⁵⁴

5.5 NÁSLEDNÉ VYŠETŘOVACÍ ÚKONY

Po fázi počátečních vyšetřovacích úkonů, se vyšetřování přesouvá do fáze následných vyšetřovacích úkonů. Zde bych zařadila především tyto:

5.5.1 VÝSLECH OBVINĚNÉHO

Postoj vrahů k jejich činu a také následnému doznání může být velice rozdílný zejména v závislosti na osobě samotného vraha. Někdy se jistě kriminalisté mohou setkat s výčitkami svědomí, kterými pachatel trpí a v důsledku toho je ochoten své činy doznat. Obávám se však, že verze, kdy měl pachatel dopředu naplánovaný nejen svůj čin, ale také pozdější možnou výpověď je ovšem častější. Jen samotný strach z přísné sankce, která je u mnohonásobných vrahů jistě vysoká, pak pachatele motivuje zejména k tomu, aby svůj čin popíral a doufal, že se ani díky ostatním důkazům nepovede jej usvědčit. Pokud se opravdu jedná o pachatele, který svůj čin plánoval, pak tedy jistě myslel i na detaily a alibi, které mu u výslechu bude ku prospěchu. Pro orgány činné v trestním řízení je pak velice složité odhalit jejich lživé verze a často také falešné důkazy, které pachatel dopředu přichystal. Naopak se domnívám, že u sériových vrahů, kteří svůj čin neplánovali a dokonce byli zadrženi krátce po jeho spáchání, je jejich výpověď předem nepřipravená a tak jistě často dochází k tomu, že se v ní nachází nejrůznější nesrovnalosti a rozpory, které pachatele usvědčují ze lži. Souhlasím s názorem profesora Pješčaka, který tvrdí, že výpověď takto nepřipraveného vraha je často doprovázena nejrůznějšími fyziologickými projevy, jako je rudnutí, pocení nebo třes v rukou, které mohou ledacos napovídat o vině pachatele. Dále však podotýká a to považuji za velice důležité, že takovéto projevy mohou být ale i známkou strachu nevinné osoby, z nepravdivého obvinění z vraždy. Nejde se jimi podle nich vždy dobře orientovat.¹⁵⁵ Samotný výslech musí být prováděn s ohledem na osobu obviněného, sílu důkazních materiálů a zvláštnosti daného případu. Vždy by ale měl směřovat k okolnostem, které předcházely pachatelovu konání, mechanismu, jakým byla

¹⁵³ KVAPILOVÁ, Helena a Michal DOGOŠI. *Soudní lékařství pro právníky a policisty*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.63-69. ISBN 9788073800598.

¹⁵⁴ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.432. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁵⁵ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.44-45.

vražda vykonána, motivu pachatele atd.¹⁵⁶ Tento výslech musí být proveden v souladu s § 91 a následujícími TŘ, načež vždy musí být vytvořen protokol o výslechu dle § 95 TŘ. Podle rozsudku Nejvyššího soudu pak ani lživá výpověď obviněného, který do protokolu záměrně lže, aby se tak vyhnul trestnímu stíhání, nemůže být překážkou pro způsobilost tohoto důkazu a je třeba jej jako důkaz hodnotit jak jednotlivě, tak v souvislosti s jinými důkazy.¹⁵⁷

5.5.2 VÝSLECH SVĚDKA

Domnívám se, že hlavní směr, kterým se bude vyslýchání svědka ubírat, bude závislý zejména na postavení daného svědka a jeho roli v určitém případě. Tedy jedná-li se přímého svědka vraždy, pozůstalého po oběti či například svědka, který se stal sám obětí vraha a jeho útok přežil. V každém případě musí být na samotném počátku výslechu svědek poučen a seznámen s předmětem výslechu. Jak jsem již dříve zmiňovala, výslech by měl probíhat ve dvou fázích a to v monologické a dialogické. Informace, které se orgán činný v trestním řízení bude snažit od svědka získat, pak jistě závisí na situaci, která svědka do jeho pozice dostala. Tedy zdali svědek viděl pachatele na místě činu, byl svědkem vraždy, byl blízkou osobou oběti či pouze našel mrtvé tělo. V případech, kdy je svědkem samotná oběť pachatele, která jeho útok přežila, je jistě nutné přizpůsobit výslech také zdravotnímu stavu, ve kterém se tento svědek nachází. V případě, že byl svědek zraněn, zejména pak v oblasti hlavy, je nutné počítat s možností, že jeho paměť byla narušena a nebude tedy možná schopen vypovědět celou situaci, ve které se ocitl. Takovéto výslechy je pak vhodné provádět v přítomnosti lékaře a také pouze s jeho souhlasem, dovoluje-li to zdravotní stav svědka.¹⁵⁸ V každém případě by se měl, ale výslech svědka ubírat vždy k získání informací, které jsou důležité pro průběh vyšetřování. Mezi tyto informace se jistě řadí vztah svědka k oběti či pachateli, průběh činu, čas a místo události, okolnosti, které činu předcházely a podobně.¹⁵⁹

¹⁵⁶ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.434. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. 33 Cdo 3389/2007.

¹⁵⁸ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.49.

¹⁵⁹ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.97. ISBN 9788073800420.

5.5.3 DALŠÍ NÁSLEDNÉ VYŠETŘOVACÍ ÚKONY

Osobně se domnívám, že lze při vyšetřování přistoupit k početnému množství následných vyšetřovacích úkonů, jejich výběr a sled je však jistě závislý na individuální povaze každého případu vraždy.

ZKOUMÁNÍ DUŠEVNÍHO STAVU

Při vyšetřování vražd se orgány činné v trestním řízení vždy řídí také vypracovanými znaleckými posudky, které musí být v souladu s § 105 a následujícími TŘ. Může se jednat o posudky psychologů, psychiatrů a při sexuálně motivovaných vraždách může být přibrán také znalec z oboru sexuologie. Nejčastěji se takováto zkoumání předpokládají u osoby obviněného, u některých případů jistě i u osob svědků, či poškozených. U těchto osob dochází jistě nejen ke zkoumání jejich věrohodnosti, ale také posouzení kriminální motivace. V zásadě by tedy dalo říct, že dochází ke zkoumání subjektivní stránky trestného činu.¹⁶⁰ V případě zkoumání duševního stavu obviněného, může soud na návrh státního zástupce nařídit také pozorování osoby obviněného ve zdravotnickém ústavu. Ovšem podle usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích, je možno k takovému vyšetření přistoupit pouze v případě, že již byly vyčerpány všechny jiné možnosti vyšetření duševního stavu a závěr o potřebnosti takového vyšetření soud nesmí učinit pouze na základě vlastních úvah, jelikož se jedná o odbornou problematiku.¹⁶¹

REKOGNICE

V případě rekognice se jedná o kriminalistickou metodu, která čerpá z paměťových stop, které se zachovaly v mozku člověka, který je na jejich základě schopen znovupoznat již v minulosti vnímaný a objekt a označit jej. Kromě znovupoznání osob živých se může jednat i o mrtvolu či jejich části, nebo věci.¹⁶² Tento úkon je pak upraven v § 104b trestního řádu, kde je uvedeno, že osobou poznávající může být nejen podezřelý či obviněný, ale také svědek, který však před samotným znovupoznáním musí být vyslechnut, zejména o okolnostech, za ních osobu či věc vnímal a musí uvést znaky, které osoba či věc vykazuje, aniž by mu předtím byla ukázána.¹⁶³ V tomto případě bych zmínila zejména rozsudek Vrchního

¹⁶⁰ ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie*. 2. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s.288-289. ISBN 9788073802134.

¹⁶¹ Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 8. 1996 sp. zn. 4 To 514/1994.

¹⁶² MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.345. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁶³ §104b Zákon č. 141/ 1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).

soudku v Praze, podle kterého ovšem výsledkem svědka před rekognicí, rozhodně nemůže být pouze podání vysvětlení, ve smyslu § 158 odst. 3 písm. a), jelikož by pak rekognici nebylo možno považovat za přípustný důkaz.¹⁶⁴

Poznávajícím musí být člověk, který poznávaný objekt v minulosti vnímal vlastními smysly. K rekognici nemusí docházet vždy jen *in natura*¹⁶⁵, běžná je také rekognice podle fotografií či jiných zobrazení. U rekognice, která je prováděna za účelem znovupoznání osob, je z důvodu strachu svědka, či jeho utajení možnost provádět takzvanou skrytou rekognici tak, aby poznávaná osoba neměla možnost poznávající spatřit.¹⁶⁶ U rekognicích všech druhů, kromě té, kde je objektem poznání mrtvola, musí být objekty poznání předváděny spolu s několika dalšími objekty, které jsou druhově shodné s poznávaným objektem.¹⁶⁷ Tak třeba u rekognice živých osob, musí být dotyčný zařazen nejméně mezi tři osoby, jenž by měly vykazovat jisté společné znaky, jako je například rasa, postava, vlasy, ale třeba také věk. Právě u něj prý podle profesora Protivínského vznikají komplikace, jelikož vyšetřovatelé vedle sebe postaví sice osoby sobě navzájem podobné, ale často se jejich věk značně liší, což může být rozhodujícím faktorem zejména u vražd, které páchají mladiství pachatelé.¹⁶⁸ Za důležité pak považují poznamenat, že rekognice, při níž je poznávající osobou svědek a osobou poznávanou obviněný, je pro obviněného povinná a může k ní být donucován. Ovšem pokud by osobou poznávající měl být obviněný, donucovat jej k tomu nelze.¹⁶⁹

Pokud se výsledky rekognice neshodují s výsledkem poznávajícího, který byl proveden před rekognicí, mají orgány činné v trestním řízení možnost provést ještě výslech následný, pokud tím dojde k urovnání sporných skutečností a to podle § 104b odstavce 8.¹⁷⁰ Dle ustanovení § 55 TŘ, musí být průběh rekognice zaznamenán do protokolu o rekognici, kde kromě přípravy rekognice, jejího průběhu a výsledku musí být zaznamenáno také, kdo rekognici provedl, z jakého důvodu, kolik objektů bylo mezi poznávanými atd. Na závěr protokolu by mělo být

¹⁶⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 4. 2005, sp. zn. 2 To 45/2005.

¹⁶⁵ V přirozené podobě.

¹⁶⁶ KRAJNÍK, Václav. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2002, s.48. ISBN 80-8054-254-6.

¹⁶⁷ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.349. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁶⁸ PROTIVÍNSKÝ, DRSC., Prof. JUDr. Miroslav. Vady rekognice a její procesní důsledky. *Bulletin advokacie*. 1997, č. 2.s.11.

¹⁶⁹ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2003, sp. zn. 7 To 128/2003.

¹⁷⁰ Rekognice. www.epravo.cz [online]. 2001, č. 15398 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rekognice-15398.html>.

podle profesora Rybáře konstatováno, zda byly výsledky rekonstrukce bez rozporů a jaká jaký je stupeň její věrohodnosti.¹⁷¹

REKONSTRUKCE TRESTNÉHO ČINU

Jedná se o úkon, který je upraven v § 104d TR a přistupuje se k němu v případě, že důkazy provedené v trestním řízení se nejeví jako dostačující a je zapotřebí obnovit situaci a okolnosti, za kterých došlo k vraždě, nebo je třeba prověřit výpovědi podezřelého, svědků či poškozeného. Orgánům činným v trestním řízení k tomu slouží aplikace postupu rekonstrukce trestného činu.¹⁷² Děje se tak na základě zachovaných znaků a poznatků, které mají kriminalisté k dispozici. Tyto znaky jsou závislé na samotném obsahu zkoumání.¹⁷³ Může být prováděna jak s aktivní účastí osob, ať už obviněných, svědků, či poškozených nebo bez nich, kdy se pak zakládá pouze na komplexu již zjištěných poznatků. Vždy by měl být kladen důraz na to, jestli jsou podmínky rekonstrukce, ať už se týkají místa, času, povětrnostních podmínek a jiných vyhovujících. V případě, že nejsou, je pak nutno zvážit, jestli je rekonstrukci za daných podmínek i tak možno provést a pokud tomu tak není, vybrat jiný čas, místo atd.¹⁷⁴ Na počátku rekonstrukce samé je zapotřebí, stanovit si její cíl, kterým může být jak získání nových poznatků, tak odstranění nejasností v již zajištěných důkazech. Rekonstrukcí je pověřen její vedoucí, který za její průběh zodpovídá a který po celou dobu spolupracuje se subjektem, na jehož výpovědi se rekonstrukce zakládá. Ten je vyzván, aby například demonstroval, jak se ocitl na místě činu, jak se na tomto místě pohyboval a podobně. Subjekt rekonstrukce by měl po celou její dobu své chování a činy doprovázet výkladem a vysvětlovat jednotlivé kroky. Pro lepší provedení je pak možno poskytnout subjektu rekonstrukce figuranty, kteří mu mohou být nápomocni a zastávat tak například role obětí. Údaje o proběhlé rekonstrukci jsou zapisovány

¹⁷¹ RYBÁŘ, Miroslav. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, s.154-155. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 8086473031.

¹⁷² Vyšetřovací pokus, rekonstrukce a prověrka na místě. *Www.epravo.cz* [online]. 2001, č. 15391 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/vysetrovaci-pokus-rekonstrukce-a-proverka-na-miste-15391.html>.

¹⁷³ KRAJNÍK, Václav. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2002, s.51. ISBN 80-8054-254-6.

¹⁷⁴ VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu. *Bulletin advokacie*. 1997, č. 9, s.32.

Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptcojzg5pweyk7hfp5g5dsl4zte&conversationId=1357613>.

do protokolu o rekonstrukci trestného činu. Kromě rekonstrukce trestného činu lze provádět také rekonstrukci míst, významných znaků osob a předmětů.¹⁷⁵

5.5.4 ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI DO VYŠETŘOVÁNÍ

Mnohdy se může jevit jako účelné, zapojit do vyšetřování také veřejnost. Zejména v případě vyšetřování vražd je u občanů obecně velice vysoká ochota přispět k jejímu vyřešení. Možným důvodem je vysoká kriminální citlivost, která tento čin provází¹⁷⁶. Největší význam má pro kriminalisty pomoc veřejnosti zejména v situacích, kdy je vyšetřování zaměřeno na pátrání po neznámém pachateli. Jeví se tak jako účelné především zveřejňování výzvy k podání relevantních informací, zejména prostřednictvím tisku a televize. Nejen samotné informace o pachateli, ale také o oběti a jejím životě mohou být pro orgány činné v trestním řízení důležité.¹⁷⁷

¹⁷⁵ MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika*. 2., přeprac. a dopl.vyd. Praha: C. H. Beck, 2004, s.363-371. ISBN 80-7179-878-9.

¹⁷⁶ PJEŠČAK, Jan. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986, s.50.

¹⁷⁷ PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, s.99. ISBN 9788073800420.

6 SÉRIOVÍ VRAZI VE SVĚTĚ A V ČR

V poslední kapitole své diplomové práce, se podrobně zaměřuji na jednotlivé případy známých sériových vrahů. Popisuji zde životy, skutky a okolnosti dopadení českého sériového vraha Jiřího Straky, známého spíše jako Spartakiádní vrah, Václava Mrázka a amerického vraha Lionela Jeffreyho Dahmera, přezdíváného Kanibal z Millwaukee.

6.1 JIŘÍ STRAKA – SPARTAKIÁDNÍ VRAH

Velice častým jevem u sexuálně motivovaných sériových vrahů, je špatně fungující nebo neúplná rodina, ve které vrah vyrůstal. Podle výzkumu žila dokonce celá polovina z nich v dětství bez otce, což jistě velice ovlivnilo také jejich vztah k matce, který doktor Drbohlav označuje slovem „frustrující“.¹⁷⁸ U Jiřího Straky tomu ovšem bylo jinak. Narodil se v roce 1969 a vyrůstal ve fungující a úplné rodině, společně se svým bratrem a sestrou. Jeho otec pracoval jako zedník a matka jako skladová dělnice. Jelikož byl Straka velice neklidné dítě, nechala mu matka v osmi letech udělat psychiatrické vyšetření v Thomayerově nemocnici. To odhalilo syndrom psychomotorického neklidu a neurotické rysy a projevy. V osmi letech však ještě psychiatr nebyl schopen odhalit jeho sexuální agresivitu, která se u něj později projevila. Jiří Straka byl tedy dítě s dobrým prospěchem a s nadprůměrným IQ 125.¹⁷⁹ Během let strávených na hornickém učilišti se Straka dopustil pouze pár drobných krádeží, zvrát nastal až 17. února 1985, kdy zaútočil na svou první oběť. Jak Straka později uvedl, své sexuální poruchy si byl v té době vědom, ale nevěděl, jak se s ní vypořádat.¹⁸⁰ Následkem toho pak ve velice krátkém období zaútočil na 11 žen, z čehož 3 jeho útoku podlehly. K některým tělům se dokonce po čase vracel a ohavil je, což bylo známkou jeho nekrosadismu. Jeho vraždy byly velice sadistické a kromě sexuálního uspokojení své oběti i okrádal. K usmrcení docházelo uškrcením, bezvládná těla pak znásilňoval.¹⁸¹ Blížila se spartakiáda, proto byl na vyšetřovatele vyvíjen veřejností obrovský tlak. Otevřeli tedy i staré případy, mezi

¹⁷⁸ DRBOHLAV, Andrej. Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.62-66. Psyché (Grada). ISBN 9788024743714.

¹⁷⁹ PROŠKOVÁ, Denisa. *Od Babinského po Kajínka: 13 velkých kriminálních případů*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2013, s.147. ISBN 978-80-242-4089-3.

¹⁸⁰ FRYDECKÁ, Lucie. Spartakiádní vrah poprvé promluvil. *Www.idnes.cz* [online]. 2005 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/spartakiadni-vrah-poprve-promluvil-dbw-/domaci.aspx?c=A050124_214955_domaci_miz.

¹⁸¹ DRBOHLAV, Andrej. Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.62-66. Psyché (Grada). ISBN 9788024743714.

nimiž se nacházela žena, která dne 17. února nahlásila obtěžování neznámým mladým mužem, v blízkosti, kde bylo nalezeno tělo první oběti. Tuto ženu Straka nejprve sexuálně napadl, ale když mu slíbila, že když s ní půjde domů, poskytne sexuální uspokojení dobrovolně, uvěřil jí a cestou se jí svěřil s informacemi o svém životě a bydlišti. Když se pak dostali na frekventovanější ulici, žena začala křičet o pomoc, čehož se Straka zalekl a utekl¹⁸². Právě tato žena později vyšetřovatelům sdělila důležité informace a společně s další dívkou, kterou Straka obtěžoval také, ale ona mu utekla, významně přispěly k jeho dopadení. Policisté pro Straku přijeli na internát, kde bydlel, načež u něj našli i některé ukradené věci, které patřily jeho obětem. Pod tíhou důkazů se tedy šestnáctiletý chlapec Straka policistům okamžitě k vraždám přiznal. Při vyšetřování a rekonstrukci vražd Straka velice ochotně s kriminalisty spolupracoval a podle psychiatrů byl naprosto amorální, bez jakéhokoliv náznaku citů. Usvědčen byl nakonec ze tří dokonaných vražd, dále dvou pokusů o vraždu, pěti znásilnění, tří loupeží a pěti krádeží. Možná jen díky nízkému věku byl Straka odsouzen pouze na deset let odnětí svobody a unikl tak v té době ještě možnému trestu smrti. Na základě prezidentské amnestie byl však Jiří Straka z vězení v roce 1994 propuštěn a umístěn na uzavřené sexuologické oddělení v Praze – Bohnicích.¹⁸³ Ještě ve vězení byl kastrován, údajně však díky napadení spoluvězni. V roce 2004 byl Straka definitivně propuštěn na svobodu, což ve společnosti vyvolalo vlnu vzdoru. Možná i z toho důvodu si Straka nechal úředně změnit jméno na Novák.¹⁸⁴ Dnes žije již pětáctyřicetiletý Jiří Novák blízko polských hranic, ve městě Český Těšín, kde pracuje v místním obchodě s potravinami. Jelikož je Český Těšín mým rodným městem, mám možnost se s ním pravidelně potkávat, což je možná také jeden z důvodů, proč jsem si do své diplomové práce vybrala právě jeho.

6.2 VÁCLAV MRÁZEK

Václav Mrázek se narodil v roce 1925. Měl 11 sourozenců a okolím byl popisován jako plachý a stydlivý chlapec. Jako žák nebyl příliš pilný, vychodil tedy jen 5 tříd základní školy a poté byl zaměstnán v uhelných dolech. Na ženy působil

¹⁸² PROŠKOVÁ, Denisa. *Od Babinského po Kajínka: 13 velkých kriminálních případů*. Vyd. 1. Praha: Knižní klub, 2013, s.148-149. ISBN 978-80-242-4089-3.

¹⁸³ JEDLIČKA, JUDr. Miloslav. [Www.kriminalistika.eu](http://www.kriminalistika.eu). [online]. [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/straka/straka.html>.

¹⁸⁴ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vražd: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vražd současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.414-415. Psyché (Grada). ISBN 9788024743714.

velice ostýchavým dojmem, styděl se s nimi mluvit, ale rád je pozoroval při svých častých projížďkách na kole. Tak si také později vybíral své oběti. Když v srpnu roku 1951 začínal vraždit, neměl již čistý trestní rejstřík, jelikož se předtím dopustil také několika krádeží. Ve dvaceti letech byl přijat do jednotky strážného oddílu, jak sám později přiznal, orgie, kterých se tam často účastnil, mohly mít za následek jeho pozdější hrůzné činy. Velice si liboval také v četbě pornografické literatury, avšak nic jej nemohlo vzrušit více, nežli pohlavní styk s nehybnou ženou, nejlépe mrtvolou. Pokoušel se dostat do márnice, ale nepovedlo se mu to, proto si své sexuální oběti začal chystat sám. Převážně se jednalo o ženy, které znal ze svého okolí. Zpočátku je ubíjel klackem, později si opatřil zbraň. Po vraždě oběti znásilňoval. Dopustil se tedy šesti vražd se sexuálním motivem a jedné vraždy loupežné, kdy byl nachytán v domě známého, kterého chtěl vykrást, ale překvapila jej tam jeho žena a tak ji ubil sekerou.¹⁸⁵ I přesto, že se jeho řádění odehrávalo na poměrně malém území – Chomutovsko, jeho odhalení trvalo policistům pět let. Možná jim ho komplikoval fakt, že všechny mrtvé sice byly vždy nalezeny posmrtně znásilněny, ale vždy na různých místech a vraždy byly spáchány různými zbraněmi. Samotné odhalení bylo více méně dílem náhody, jelikož byl v dole přistižen, jak v šatnách prohledává zaměstnancům kapsy a následně u něj byla policií vykonána domovní prohlídka, která náhodou odhalila jeho střelnou zbraň. Ta byla poslána na expertízu, která ji ztotožnila s vraždami. Václav Mrázek své činy později doznal, byl podezřelý z mnohem většího počtu vražd, které se mu však nepodařilo dokázat. Celkem však byl obviněn ze 127 trestných činů, které mimo vražd skýtal také znásilnění, loupeže a krádeže. Byl odsouzen k trestu smrti, který byl vykonán 30. prosince v roce 1957 v pražské věznici Pankrác.¹⁸⁶

6.3 LIONEL JEFFREY DAHMER- KANIBAL Z MILWAUKEE

Ani obávaný americký vrah a kanibal Jeffrey Dahmer nebyl v dětství obětí domácího násilí. Naopak se v roce 1960 narodil do slušné rodiny, jeho otec byl inženýr a matka učitelka. V roce 1966 se ovšem narodil jeho bratr a Dahmer trpěl pocitem, že mu již rodiče nevěnují tolik pozornosti. Později byl i svědkem počínajících hádek a fyzického násilí mezi jeho rodiči. To mohlo být prvním

¹⁸⁵ JEDLIČKA, Miloslav. www.kriminalistika.eu. [online]. 1999 [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/mrazek/mrazek.html>.

¹⁸⁶ www.policie-cr.cz. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.policie-cr.cz/15-vaclav-mrazek-seriovy-vrah.html>.

impulzem pro vznik jeho pozdější agresivity.¹⁸⁷ Jako malý také rád chodil do lesa, kde mělo dojít k údajnému sexuálnímu obtěžování ze strany chlapce ze sousedství, což později mohlo mít jistě negativní vliv na jeho vývoj. Dahmer skutečnost o obtěžování nikdy nepřiznal, jeho otec byl však přesvědčen, že ho právě tato událost velice poznamenala¹⁸⁸. Od brzkého dětství byl Dahmer fascinován mrtvými těly, zejména pak jejich vnitřnostmi, což později také souviselo se způsobem páčání jeho činů. Často byl pod vlivem alkoholu, několikrát se pokusil neúspěšně léčit. Jeho oběti byly díky jeho homosexuální orientaci převážně mladí muži, zejména pak gayové černé pleti. Pod záminkou pohlavního styku za úplatu nebo jen fotografování či striptýzu, si je vodil do své garsonky, kde je pak škrtil, bodal, poléval kyselinou a opakovaně znásilňoval.¹⁸⁹ Sousedé si často stěžovali na zápach, který vycházel z jeho bytu a který měly jistě možnost cítit také jeho budoucí oběti, které byly u něj v bytě. Když se později jedné z nich podařilo utéct a zavolat policii, našli u Dahmera v bytě nejen zápach, značné množství krvavých skvrn, polaroidových fotografií zmrzačených mrtvých těl, lidské hlavy v lednici, zabalené lidské maso, ostatky těl naložené v sudech, genitálie a zuby jako trofeje, lidské lebky nabarvené různými barvami a další.¹⁹⁰ Dahmer se sice přiznal k sedmnácti vraždám, ale nejspíš jich bylo ještě mnohem více. Později také ve vězení zabil spoluvězně. Odsouzen byl k 936 letům odnětí svobody, ale v roce 1994 byl ve vězení zabit spoluvězni.¹⁹¹

¹⁸⁷ www.serialkillers.estranky.cz. [online]. 2009 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.serialkillers.estranky.cz/clanky/seriovi-vrazi/jeffrey-dahmer.html>.

¹⁸⁸ DAVIS, Don. Kanibal z Milwaukee: Světové kriminální případy. Liberec: Dialog, s.16.

¹⁸⁹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.225-228. Psyché (Grada). ISBN 9788024743714.

¹⁹⁰ DAVIS, Don. Kanibal z Milwaukee: Světové kriminální případy. Liberec: Dialog, s.84-85.

¹⁹¹ DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, s.225-228. Psyché (Grada). ISBN 9788024743714.

7 ZÁVĚR

Má práce je rozdělena na několik částí, které na sebe logicky navazují a vzájemně se doplňují v informacích, aby pak v celku vytvořily pojednání o pachatelích, vraždách a jejich vyšetřování. V části, která se zabývala vrahy samotnými, jsem spolupracovala zejména s publikacemi a články, které se zaměřují na profily sériových vrahů a jejich typologii. Mým úmyslem bylo na základě jejich srovnání, vytyčit nejdůležitější rozdíly, které od sebe jednotlivé vrahy oddělují. Nutno podotknout, že dostupných informací je na trhu mnoho, seriózních publikací, které by se dané problematice vážně věnovaly již méně. Velice přínosnou mi při mé práci byla kniha doktora Drbohlava nazvaná Psychologie sériových vrahů, ze které jsem získala mnoho nových poznatků. Při zpracovávání části, zaměřené na vyšetřování, jsem předně vycházela z platných norem trestního práva, také judikátů, článků a mnoha učebnic zabývajících se kriminalistikou. Považuji za nutné poznamenat, že problematika vyšetřování vražd se mi jeví jako opravdu obtížná disciplína, která v praxi vyžaduje obrovské úsilí orgánů činných v trestním řízení. Jistě pak o to větší, jedná-li se vraždy sériové, jelikož v takových případech kriminalistům práci ztěžují nejen zkušenosti pachatele, který se s každou další vraždou učí, ale též fakt, že až do osudné chvíle vraždy spolu nemuseli mít oběť a pachatel nic společného.

V České republice jsou sériové vraždy spíše výjimečnými trestnými činy, vraždy samotné už bohužel ne. Ovšem domnívám se, že jejich objasněnost lze považovat za vysokou. Tak usuzuji z dostupných statistik Policie ČR, ze kterých plyne, že kupříkladu do března roku 2014, evidují policisté 14 případů zjištěných vražd, načež 12 z nich již bylo úspěšně objasněno.¹⁹²

Cílem diplomové práce bylo kvalifikovaně shrnout stěžejní poznatky týkající se vyšetřování sériových vražd do uceleného a logicky navazujícího celku. Vymezeného cíle jsem dosáhla a pevně věřím, že diplomová práce bude pro laickou veřejnost přínosná.

¹⁹² www.policie.cz. POLICIE ČR. [online]. 2014 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>.

8 RESUMÉ

This thesis deals with an investigation of serial murders. Its aim is a summarization of important information about murders, offenders and an investigation. This thesis is helpful not only for law students, but also for the general public, that has often wrong and inexact information about this subject. In spite of that it deals with in particular criminological problems, this knowledge is very important even for the criminal law, because the subsequent work of judges, prosecutors and defence attorneys is based on the evidence, which was given to them by the investigator.

This thesis consists of several parts. The initial part gives an outline of basic terms, which are important for understanding of this essay.

This part is followed with a passage, which focus on the offenders of multiple murders and their division. The biggest attention is given to serial murderers. They are dividend according to a personality, a motive and an organization. This part describes women, who committed serial murders, too. It ends up in essay about victims of serial murderers. For a better outline are given many examples of real cases.

In the subsequent part is an outline of the murder itself, its legal regulation, the facts of a case, types.

The fundamental area of this thesis deals with an investigation of serial murders. The aim is to make readers familiar with a characteristic proof of an evidence, situations, which may come during an investigation and particularly investigative measures.

The final part of this thesis concentrates on several serial murderers in the world and in the Czech Republic. The aim is to create the imagine of their life, crimes, which they committed, but a process of an investigation, too. The author classifies Czech serial murderers Jiří Straka and Václav Mrázek and the American serial murderer Lionel Jeffrey Dahmer.

This thesis issues from valid legal regulations of the criminal law, the case law, accessible publications, which deal with serial murderers and many criminological books.

9 SEZNAM LITERATURY

Knižní:

- JELÍNEK, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Překlad Jiří Žák. Praha: Leges, 2013, 968 s. ISBN 978-808-7576-649.
- BOURGOIN, Stéphane. *Bestiální vrazi: autentické výpovědi o sériových vrazech*. Plzeň: Nava, 1994, 223 s. ISBN 80-852-5435-2.
- DRBOHLAV, Andrej. *Psychologie sériových vrahů: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. Vyd. 1. Překlad Jiří Žák. Praha: Grada, 2013, 968 s. Psyché (Grada). ISBN 978-802-4743-714.
- ČÍRTKOVÁ, Ludmila. *Forenzní psychologie: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. 2. upr. vyd. Překlad Jiří Žák. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 439 s. Psyché (Grada). ISBN 978-807-3802-134.
- CROW, Maurice. *Sérioví vrazi: 200 skutečných případů brutálních činů sériových vrahů současnosti*. 1. vyd. Překlad Jiří Žák. Čestlice: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 224 s. Velké kriminální případy (Rebo). ISBN 978-80-255-0428-4.
- HOFMANOVÁ, Jiřina. *Jak se vraždí v Česku: studie vražd spáchaných v letech 1969-2009*. Vyd. 1. Překlad Jiří Žák. Praha: Rebo, 2011, 1 CD-ROM. Antologie násilí. ISBN 978-80-904379-1-3.
- HERETIK, Anton. *Forenzná psychológia: pre psychologov, právnikov, lekárov a iné pomáhajúce profese*. 2., preprac. a dopl. vyd. Překlad Jiří Žák. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2004, 1 CD-ROM. Antologie násilí. ISBN 80-100-0341-7.
- MUSIL, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Kriminalistika: pre psychologov, právnikov, lekárov a iné pomáhajúce profese*. 2., preprac. a dopl. vyd. Překlad Jiří Žák. Praha: C. H. Beck, 2004, 376 s. Antologie násilí. ISBN 80-717-9878-9.
- TOMÁŠEK, Jan, Zdeněk KONRÁD a Jaroslav SUCHÁNEK. *Úvod do kriminologie: jak studovat zločin*. Vyd. 1. Překlad Jiří Žák. Praha: Grada, 2010, 606 s. Antologie násilí. ISBN 978-802-4729-824.

- GILLERNOVÁ, Ilona, Hedvika BOUKALOVÁ a Jaroslav SUCHÁNEK. *Vybrané kapitoly z kriminalistické psychologie: jak studovat zločin*. 1. vyd. Překlad Jiří Žák. Praha: Karolinum, 2006, 214 s. Antologie násilí. ISBN 80-246-1293-3.
- MUSIL, Jan. *Kriminalistika*. 1. vyd. Praha: Naše vojsko, 1994, 231 s. ISBN 80-206-0423-5.
- KVAPILOVÁ, Helena a Michal DOGOŠI. *Soudní lékařství pro právníky a policisty*. 2. rozš. vyd. Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 243 s. ISBN 978-807-3800-598.
- PJEŠČAK, Jan. A KOL. *Metodika vyšetřování jednotlivých druhů trestných činů*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1986.
- STRAUS, Jiří. *Úvod do kriminalistiky*. 2. rozš. vyd. Plzeň, 2006, 175 s. ISBN 80-868-9895-4.
- PORADA, Viktor. *Kriminalistická metodika vyšetřování*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 231 s. ISBN 978-807-3800-420.
- STRAUS, Jiří a František VAVERA. *Dějiny kriminalistiky*. 1. vyd. Praha: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 441 s. ISBN 978-807-3803-704.
- PORADA, Viktor a Jiří STRAUS. *Kriminalistické stopy: teorie, metodologie, praxe*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, 441 s. ISBN 978-807-3803-964.
- RYBÁŘ, Miroslav a Jiří STRAUS. *Základy kriminalistiky: (vybrané kapitoly pro studenty povinně volitelného předmětu právnických fakult)*. 1. vyd. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2001, 506 s. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 80-864-7303-1.
- DAVIS, Don. *Kanibal z Milwaukee: Světové kriminální případy*. Liberec: Dialog, 1993, 157 s.
- KUČERA, Miroslav a Jan STACH. *Základy kriminalistiky: 24 autentických kriminálních případů*. 1. vyd. V Praze: XYZ, 2010, 283 p. Právnické učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3883-379.

- STRAUS, Jiří a Jan STACH. *Kriminalistická taktika: 24 autentických kriminálních případů*. 2. rozš. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010, 291 s. Právnícké učebnice (Aleš Čeněk). ISBN 978-807-3800-956.
- KRAJNÍK, Václav. *Kriminalistika*. Bratislava: Akadémia Policajného zboru v Bratislave, 2002. ISBN 80-8054-254-6.
- PROŠKOVÁ, Denisa. *Od Babinského po Kajínka: 13 velkých kriminálních případů*. Vyd. 1. 2013, 247 s. ISBN 978-80-242-4089-3.
- ŠÁMAL, Pavel. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012. Velké komentáře. ISBN 978-807-4004-285.

Časopisecká:

- Případ Anderse Breivika a jeho vliv ve středoevropském prostoru. In: JANKŮ, Mgr.Martin a Doc.JUDr.PhDr.Miroslav MAREŠ, PH.D. *Kriminalistika: časopis pro kriminalistickou teorii a praxi*. Praha: Odbor vydavatelství a tisku MV ČR, 1993, s.218-223. ISSN 1210-9150.
- SEĎOVÁ, Stáňa. Za násilníka pykal muž, který si po něm sedl v tramvaji. *Právo*. 2012, roč. 22, č. 276.
- PROTIVÍNSKÝ, DRSC., Prof. JUDr. Miroslav. Vady rekognice a její procesní důsledky. *Bulletin advokacie*. 1997, č. 2.s.11.

Soudní rozhodnutí:

- Nález Ústavního soudu ze dne 13. 5. 1998, sp. zn. IV. ÚS 36/1998.
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 7 Tdo 793/2010.
- Stanovisko nejvyššího soudu ze dne 16 .6. 1976, sp. zn. Tpjf 30/1976.
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 1. 1994, sp. zn. 3 To 77/1993.
- Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky ze dne 16. 11. 1976, sp. zn. 4 Tz 23/1976.
- Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 2. 1995, sp. zn. 7 To 289/1994.
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2007, sp. zn. 33 Cdo 3389/2007.
- Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 8. 1996 sp. zn. 4 To 514/1994.

- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 4. 2005, sp. zn. 2 To 45/2005.
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2003, sp. zn. 7 To 128/2003.

Právní předpisy:

- Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 141/ 1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č.2/1993 Listina Základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č.285/2002 Sb., zákona o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů, ve znění pozdějších předpisů.
- Zákon č. 273/2008 Sb. O Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Elektronické adresy:

- TIKOVSKÝ, Václav. Olga Hepnarová, česká vražedkyně století. *Reflex* [online]. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: <http://www.reflex.cz/clanek/zpravy/53549/olga-hepnarova-ceska-vrazedkyne-stoleti.html>.
- ČTK, IDNES.CZ. Dva roky od masakru. Norsko si připomíná Breivikovy útoky. [online]. 2013 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/dva-roky-od-masakru-norsko-si-pripomina-breivikovy-utoky-pmr-/zahranicni.aspx?c=A130722_192007_zahranicni_pej.
- ŠŤASTKA, Tomáš a Iveta POLOCHOVÁ. Breivik je příčetný a patří do vězení, rozhodl soud. Vrah verdikt nepřijal. [online]. 2012 [cit. 2014-02-28]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/rozsudek-brevik-02c-/zahranicni.aspx?c=A120824_095118_zahranicni_skr.
- Radford/ FGCU, Serial Killer Database Research Project. [online]. [cit. 2014-03-01]. Dostupné z: <http://skdb.fgcu.edu/info.asp>.
- VOKÁČ, Martin. Je nevinný, tvrdí i po pěti letech advokát heparinového vraha Zelenky. *Www.idnes.cz*[online]. 2013 [cit. 2014-03-03]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vyroci-peti-let-od-odsouzeni-heparinoveho-vraha-zelenky-pky-/krimi.aspx?c=A130220_144204_jihlava-zpravy_mv.

- Crime museum. NATIONAL MUSEUM OF CRIME & PUNISHMENT. [online]. [cit. 2014-03-04]. Dostupné z: <http://www.crimemuseum.org/crime-library/types-of-serial-killers>.
- Rekognice. *www.epravo.cz* [online]. 2001, č. 15398 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/rekognice-15398.html>.
- Vyšetřovací pokus, rekonstrukce a prověrka na místě. *Www.epravo.cz* [online]. 2001, č. 15391 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/vysetrovaci-pokus-rekonstrukce-a-proverka-na-miste-15391.html>.
- VYCHODIL, Miroslav. Rekonstrukce trestného činu. *Bulletin advokacie*. 1997, č. 9, s.32. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?type=html&documentId=nrptcojzg5pweyk7hfpxg5dsl4zte&conversionId=1357613>.
- FRYDECKÁ, Lucie. Spartakiádní vrah poprvé promluvil. *Www.idnes.cz* [online]. 2005 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/spartakiadni-vrah-poprve-promluvil-dbw-/domaci.aspx?c=A050124_214955_domaci_miz.
- JEDLIČKA, JUDr. Miloslav. *Www.kriminalistika.eu*. [online]. [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://kriminalistika.eu/muzeumzla/straka/straka.html>.
- *www.policie-cr.cz*. [online]. [cit. 2014-03-18]. Dostupné z: <http://www.policie-cr.cz/15-vaclav-mrazek-seriovy-vrah.html>.
- *www.serialkillers.estranky.cz*. [online]. 2009 [cit. 2014-03-16]. Dostupné z: <http://www.serialkillers.estranky.cz/clanky/seriovi-vrazi/jeffrey-dahmer.html>.
- *www.policie.cz*. POLICIE ČR. [online]. 2014 [cit. 2014-03-17]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2014.aspx>.

10 OBRÁZKOVÁ PŘÍLOHA

1. Československá masová vražedkyně Olga Hepnarová.

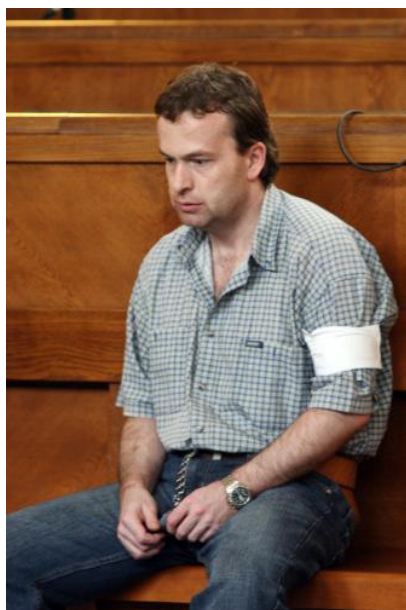
2. Tramvajová zastávka v dnešní ulici Milady Horákové, kde Hepnarová nákladním vozem Praga RN, usmrtila v roce 1973 8 osob.

3. Norský masový vrah Anders Behring Breivik, který v roce 2011 zavraždil 77 obětí.

4. Andrei Romanovich Čikatilo, ruský sériový vrah 53 dětí, během procesu v roce 1992, uzavřen v železné kleci uprostřed soudní síně.

5. Heparinový vrah Petr Zelenka v soudní síni.

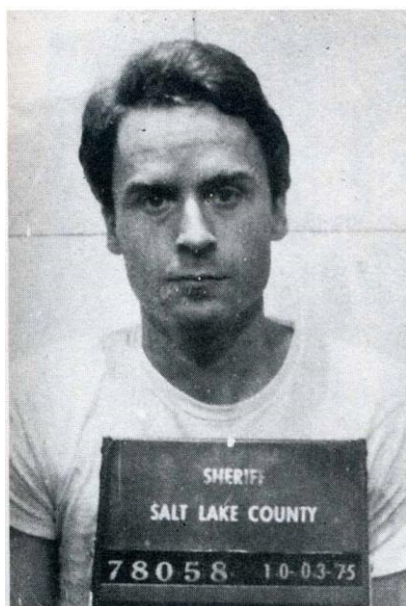
6. Hamilton Albert Fish před popravou ve věznici Sing Sing.

7. Česká sériová vražedkyně 4 mužů, Jaroslava Fabiánová při příchodu do soudní síně.

8. Manželé Jaroslav a Dana Stodolovi u soudu.

9. Americký sériový vrah mladých dívek – Theodore Robert Bundy.

10. Václav Mrázek při zatčení v roce 1956.

11. Václav Mrázek většinou útočil na mladé dívky, které procházely lesem.

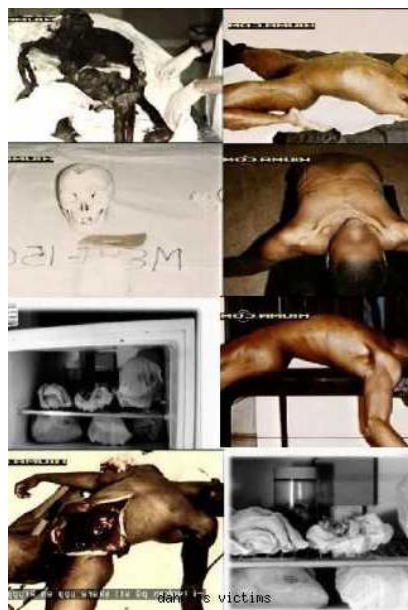
12. Spartakiádní vrah – Jiří Straka, vrah 3 mladých dívek, při rekonstrukci svých činů.

13. Jedna ze Strakových obětí.

14. Vrah 17 mužů, Lionel Jeffrey Dahmer, známý také jako Kanibal z Milwaukee.

15. Těla, části i fotografie Dahmerových obětí byly nalezeny v jeho bytě.